

MEMORIAL
General Marii Wittek

Zalozenie teat. D. Kroy. 2004

Wypisow NIE mobilowal

et. preterata
M. Gerhent-Bauer
1 adnka / i: 2834/WSK

1 adnka

++
BAUER Marie

2 d. Ostyk - Nambutt

ps. "Meme"

"Remete"

AK
KG

Oddz. v K

2830 | WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — BAUER Marie

2 d. Ostyk - Nerbuth

2830/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora ✓

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”)

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja ✓

V. Wypisy ze źródeł [tzw. „nazwiskowe karty informacyjne”]

VI. Fotografie

RELACJA WKASCIWA

- Relacje H. Bower napisane przez J. Bower-Gellert (odmka),
W-wa 2001, mps (ksero), k.2, s. 3, (2 egzemplarze)

Bauer Maria z domu Ostyk-Narbutt córka Stanisława i Ludwika z d. Rudnickiej urodziła się w dn. 9 grudnia 1902r. w Braślawiu – dawne woj. litewskie obecnie Białoruś.

Pochodziła z rodziny wielkich patriotów, walczących o wolność Ojczyzny jak też społeczników. Dziadek jej znany architekt Teodor Ostyk-Narbuut który napisał wielotomowe dzieło historii Litwy (w języku polskim) p.t. „Dzieje starożytne narodu litewskiego”, stryj Ludwik Ostyk-Narbutt wódz naczelny Powstania (styczniowego 1863r) na Litwie, mianowany przez (kilka dni przed śmiercią) Rząd Narodowy, zginął pod Dubiczami w dn.4 maja 1863r. W walce „za naszą i waszą wolność”. Od początku Powstania był naczelnikiem wojskowym powiatu lidzkiego. Ojciec Marii Stanisław Ostyk-Narbutt, dr. medycyny, płk. W.P. który po trudnych represjach ze strony władz rosyjskich za udział rodziny i własny w Powstaniu Styczniowym osiadł jako lekarz w Braślawiu. Tam dał się poznać jako wielki społecznik i patriota, lekarz niosący pomoc medyczną bez względu na stan majątkowy, pozycję społeczną i narodowość. Matka Marii Bauer – Ludwika z d. Rudnicka – skromna, prowadząca dom rodzinny, pomagająca mężowi, wychowująca i opiekująca się dziećmi. Ta atmosfera historii rodziny ukształtowała charakter i dalsze losy Marii. Spokój jej rodziny został zburzony przez rewolucję i zawieruchę I Wojny Światowej kiedy to wraz z matką i młodszym rodzeństwem – Stanisławem, Wandą i Haliną (ur. w 1912r.) tułała się po Rosji u dalszej i bliższej rodziny (Dyneburg, Sumy i inne) w ciągu około 8 lat. Ojciec jej był wówczas czynnym lekarzem w wojsku i szpitalu braślawskim. Około 1918r. Maria wróciła do ojca do Braślawia (wraz z rodziną) skąd wysłana do Wilna do gimnazjum im. Elizy Orzeszkowej. Szkołę ukończyła w 1921r. W tymż 1921r. 9 czerwca wyszła za mąż za dr. med. Kpt. W.P. Jana Aleksandra Bauera s. Jakuba. Z tego związku urodziła się córka – Janina, Ludwika, Bratysława w Braślawiu w dn. 23 kwietnia 1923r.. Do tego czasu Maria przebywała w Brodach na „stancy”, gdzie mąż pełnił służbę wojskową jako lekarz. We wrześniu 1922r. Zamieszkała z mężem i córką w Warszawie przy ulicy Marszałkowskiej 4 m.2, a od 1926r. Przy ulicy Dzikiej 6 m.148. W okresie między wojennym pracowała w Warszawie społecznie w organizacjach : Przysposobienie Wojskowe Kobiet, Towarzystwo Przyjaciół Gimnazjum im. J. Słowackiego (Koło Rodzicielskie) jako członek Zarządu i sekretarka Prezydium (1932 - 1938r.), Koło Przyjaciół Harcerstwa (1933r. – IX 1939r.). We wrześniu 1939r. – w czasie oblężenia Warszawy przez Niemców pełniła służbę pomocniczą w Pogotowiu Wojennym Harcerzek Chorągwi Warszawskiej organizując w swoim mieszkaniu przy ul. Marszałkowskiej 4 m.2 ośrodek wyżywienia i opieki nad uchodźcami, a w czasie nasilenia walk – punkt sanitarno-opatrunkowy frontu Mokotów.

W październiku 1939r. zmobilizowana przez swoją przyjaciółkę z ławy szkolnej gim. Elizy Orzeszkowej w Wilnie – Janinę Karaś (ps. „H.K” „Bronka” „Berg” i inne) została zaprzysiężona przez „Basię”-Jadwigę Piekarską, rozpoczynając swoją służbę konspiracyjną w walce z okupantem w S.Z.P,Z.W.Z.,A.K.. Była kierowniczką lokalu dziennej pracy gen. Michała Karaszewicz-Tokarzewskiego, a następnie gen. Stefana Grota-Roweckiego. Równocześnie pełniła funkcję kierowniczki zespołów obsługujących lokale pracy komendantów SZP, ZWZ, AK i szefa O V KG sztabu. Prócz tego pełniła służbę łączniczką do zleceń specjalnych Komendanta Głównego w okresie od X 1939r. do I 1945r.. Lokal przy ul. Marszałkowskiej 4 m.2 w nomenklaturze konspiracyjnej nazywał się „kawiarenka”, Maria Bauer działała pod pseudonimem „Mama” i „Renata”. W Powstaniu Warszawskim wraz z „Terenią” z

5/11-2¹⁰⁹

łączości O V KG prowadziły pośredni punkt łączności między K.G. i pułkiem „Baszta” (Mokotów) mieszczący się przy ulicy Marszałkowskiej 4m.2. Teren ten od początku Powstania był zajęty przez Niemców. W dn. 2.08.1944r. została przekazane przez „Mamę” (normalną linią telefoniczną) szyfrem wiadomość o sytuacji przy pl. Unii Lubelskiej łączniczce K.G A.K O V ps. „Ince” stacjonującej w m.p. przy ul. Pańskiej. Był to ostatni meldunek nadany tą drogą, a przekazany natychmiast Komendzie Głównej. W dn. 12.08.1944r. m.p. przy ul. Marszałkowskiej przestał istnieć, ponieważ Niemcy wypędzili całą ludność tej okolicy w kierunku Pola Mokotowskiego. U zbiegu UL. Puławskiej i Rakowieckiej udało się „Mamie” i „Tereni” uciec z transportu i dostać się do Szpitala przy ul. Chocimskiej 5, skąd udało się im po trzykrotnych próbach przedostać polami do placówek polskich na Mokotowie. Tam po zameldowaniu się u płk. „Daniela” Kamińskiego pełniła pod ps. „Renata” funkcję łączniczki K.G A.K do specjalnych poruczeń. Po upadku Mokotowa została ranna z granatnika przy „skoku” do kanału przy ul. Szustra. Kanałami szła z grupą „Góry”. Przejście było bardzo ciężkie, grupa zbłądziła, Niemcy ostrzeliwali i puszczali gazy do wnętrza kanału. Wiele osób zginęło, resztę uratowała grupa płk. „Nowiny” która wyprowadziła zbłąkanych do wjazdu przy ul. Wilczej róg Alei Ujazdowskich. W kanałach zginęła „Terenia” a „Mamę” ranną, ciężko chorą, niewidzącą przekazano do Powstańczego Szpitala przy ul. Hożej 18.

Po kapitulacji Powstania otrzymała rozkaz wyjścia z Warszawy z ludnością cywilną pod opieką łączniczki OV K.G A.K ps. „Córka” „Inka” „Zosia” i zameldować się do dalszej pracy konspiracyjnej w Częstochowie. Transport w którym jechały (otwarte wagony – lory, padający deszcz) miał jakoby dotrzeć na inne tereny t.zw. Generalnej Guberni. Jednak trasa którą jechały raczej była skierowana do Niemiec. W czasie krótkiego postoju pod Kielcami udało im się uciec z transportu i dzięki ofiarności miejscowej ludności dostały się do Kielc, gdzie dała im schronienie i opiekę znajoma rodzina p. Osiecimskich z Wilna. Po miesiącu intensywnego leczenia „Mama” częściowo odzyskała wzrok i siły, w związku z czym obie z „Inką” przedostały się do Częstochowy i zameldowały do dalszej służby u „Niedźwiadka” (gen. Okulicki). Maria Bauer aż do stycznia 1945r. pełniła służbę łączniczki do specjalnych zleceń Komendanta Głównego.

W kwietniu 1945r. wróciła do Warszawy do dawnego mieszkania i pracowała w Oświacie Sanitarnej i Opiece Społecznej. Aresztowana przez U.B. w 1950r. za działalność w S.Z.P., Z.W.Z., A.K. została skazana przez były Sąd Wojskowy Rejonowy z 31.03.1952r. na karę 15 lat więzienia i na 5. lat pozbawienia praw obywatelskich. Więziona w więzieniach : w Warszawie przy ul. Rakowieckiej, Inowrocławiu i Fordonie. Zwolniona w 1956r. na mocy amnestii mocą wyroku sądowego została całkowicie zrehabilitowana w 1957r.

Od października 1956r. do lutego 1965r. pracowała w Warszawie kolejno w następujących instytucjach : P.R.N. Warszawa Wydział Zdrowia, „Dal” T-wa Handlu Narodowego, Państwowe wydawnictwo „Iskry”, Inwalidzka Spółdzielnia Pracy „Projektant”, Spółdzielnia Inwalidów Nauczycieli i Emerytów „Wspólna Sprawa”. W 1956r. przeszła na emeryturę pracując nadal społecznie w Sekcji Historycznej Towarzystwa przyjaciół Warszawy. Z pracy tej wycofała się w 1975r. ze względu na katastrofalny stan zdrowia. Za zasługi w pracy konspiracyjnej i walce została odznaczona : roz. K.G. A.K. z dn. 3.05.1944r. Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, za postawę wobec wroga w okresie konspiracji i wybitne zasługi organizacyjne, roz. K.G. A.K. N 512/BP Krzyżem Walecznych, za całokształt działalności bojowej w okresie konspiracji i Powstania Warszawskiego, awansowana do stopnia porucznika roz. K.G. A.K. 874/BP 23.03.1944r.. Ponadto została odznaczona w okresie

INK 199

powojennym Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski(nr. 171-81-4 z 11.02.1981r.), Warszawskim Krzyżem Powstańczym (nr.1-84-3K z dn. 18.01.1984r.), Odznaką Grunwaldzką (nr. 4329 z 18.01.1984r.). Zawsze oddana Bogu i Ojczyźnie, ludziom potrzebujący i cierpiącym, cicha i pogodna zmarła po długiej i ciężkiej chorobie wywołanej następstwem kontuzji, przeżyć wojennych i więziennych w dniu 5 stycznia 1988r. i została pochowana w grobie rodzinnym w Otwocku.

Mąż Marii Bauer – Jan Aleksander dr. med Był więźniem Kozielska i zginął w Katyniu jako oficer W.P. w randze majora.

Córka Janina studiowała tajnie medycynę w latach okupacji uzyskując absolutorium w 1946r., a dyplom lekarza med. w 1950r. W latach XI 1939 – I 1945r. była łączniczką O.V S.Z.P. Z.W.Z A.K., w 1953r. wyszła za mąż za Jana Gellerta dr. n.med.. Ma syna Ryszarda (ur. 5.12.1953r.) dr. hab.n.med. i dwie wnuczki Beatę i Tamarę. Obecnie jest na emeryturze.

Opracowano na podstawie :

1. Relacji płk. Kazimierza Pluty-Czachowskiego (ps. „Kuczaba”)
2. Relacji płk. Antoniego Sanojcy (ps. „Kortum”)
3. Relacji Wiktorii Klimaszewskiej
4. Pozostałych dokumentów i zapisków mojej matki Marii Bauer

Bauer - Gellert

Janina Bauer-Gellert
Lek.med., b.łączniczka OV. K.G. S.Z.P., Z.W.Z., A.K
Ps. „Inka”, „Córka”, „Zosia”

Wypowiedzenie 23.05.2001r. w sprawie o dokumenty i prekurzy rodzinne w 1920 r. była przesłana w Wilnie przez N.K.W.D. za współpracę tajnych robotników przed referendum. Cudem i po wielkich staraniach udało się jej matce Ludwice Oklyk-Narbutt uwolnić Marię Oklyk-Narbutt i uciec w ten sposób przed słaszym więzieniem i zsyłką.

Bauer - Gellert

Teor

5/1-1

Bauer Maria z domu Ostyk-Narbutt córka Stanisława i Ludwiki z d. Rudnickiej urodziła się w dn. 9 grudnia 1902r. w Braślawiu – dawne woj. litewskie obecnie Białoruś.

Pochodziła z rodziny wielkich patriotów, walczących o wolność Ojczyzny jak też społeczników. Dziadek jej znany architekt Teodor Ostyk-Narbutt który napisał wielotomowe dzieło historii Litwy (w języku polskim) p.t. „Dzieje starożytne narodu litewskiego”, stryj Ludwik Ostyk-Narbutt wódz naczelny Powstania (styczniowego 1863r) na Litwie, mianowany przez (kilka dni przed śmiercią) Rząd Narodowy, zginął pod Dubiczami w dn.4 maja 1863r. W walce „za naszą i waszą wolność”. Od początku Powstania był naczelnikiem wojskowym powiatu lidzkiego. Ojciec Marii Stanisław Ostyk-Narbutt, dr. medycyny, płk. W.P. który po trudnych represjach ze strony władz rosyjskich za udział rodziny i własny w Powstaniu Styczniowym osiadł jako lekarz w Braślawiu. Tam dał się poznać jako wielki społecznik i patriota, lekarz niosący pomoc medyczną bez względu na stan majątkowy, pozycję społeczną i narodowość. Matka Marii Bauer – Ludwika z d. Rudnicka – skromna, prowadząca dom rodzinny, pomagająca mężowi, wychowująca i opiekująca się dziećmi. Ta atmosfera historii rodziny ukształtowała charakter i dalsze losy Marii. Spokój jej rodziny został zburzony przez rewolucję i zawieruchę I Wojny Światowej kiedy to wraz z matką i młodszym rodzeństwem – Stanisławem, Wandą i Haliną (ur. w 1912r.) tułała się po Rosji u dalszej i bliższej rodziny (Dyneburg, Sumy i inne) w ciągu około 8 lat. Ojciec jej był wówczas czynnym lekarzem w wojsku i szpitalu braślawskim. Około 1918r. Maria wróciła do ojca do Braślawia (wraz z rodziną) skąd wysłana do Wilna do gimnazjum im. Elizy Orzeszkowej. Szkołę ukończyła w 1921r. W tymż 1921r. 9 czerwca wyszła za mąż za dr. med. Kpt. W.P. Jana Aleksandra Bauera s. Jakuba. Z tego związku urodziła się córka – Janina, Ludwika, Bratysława w Braślawiu w dn. 23 kwietnia 1923r.. Do tego czasu Maria przebywała w Brodach na „stancy”, gdzie mąż pełnił służbę wojskową jako lekarz. We wrześniu 1922r. Zamieszkała z mężem i córką w Warszawie przy ulicy Marszałkowskiej 4 m.2, a od 1926r. Przy ulicy Dzikiej 6 m.148. W okresie między wojennym pracowała w Warszawie społecznie w organizacjach : Przynależność Wojskowe Kobiety, Towarzystwo Przyjaciół Gimnazjum im. J. Słowackiego (Koło Rodzicielskie) jako członek Zarządu i sekretarka Prezydium (1932 - 1938r.), Koło Przyjaciół Harcerstwa (1933r. – IX 1939r.). We wrześniu 1939r. – w czasie oblężenia Warszawy przez Niemców pełniła służbę pomocniczą w Pogotowiu Wojennym Harcerki Chorągwi Warszawskiej organizując w swoim mieszkaniu przy ul. Marszałkowskiej 4 m.2 ośrodek wyżywienia i opieki nad uchodźcami, a w czasie nasilenia walk – punkt sanitarno-opatrunkowy frontu Mokotów.

W październiku 1939r. zmobilizowana przez swoją przyjaciółkę z ławy szkolnej gim. Elizy Orzeszkowej w Wilnie – Janinę Karaś (ps. „H.K” „Bronka” „Berg” i inne) została zaprzysiężona przez „Basię”-Jadwigę Piekarską, rozpoczynając swoją służbę konspiracyjną w walce z okupantem w S.Z.P.,Z.W.Z.,A.K.. Była kierowniczką lokalu dziennej pracy gen. Michała Karaszewicz-Tokarzewskiego, a następnie gen. Stefana Grota-Roweckiego. Równocześnie pełniła funkcję kierowniczką zespołów obsługujących lokale pracy komendantów SZP, ZWZ, AK i szefa O V KG sztabu. Prócz tego pełniła służbę łączniczki do zleceń specjalnych Komendanta Głównego w okresie od X 1939r. do I 1945r.. Lokal przy ul. Marszałkowskiej 4 m.2 w nomenklaturze konspiracyjnej nazywał się „kawiarenka”, Maria Bauer działała pod pseudonimem „Mama” i „Renata”. W Powstaniu Warszawskim wraz z „Terenią” z

1/1-2 209.

łączości O V KG prowadziły pośredni punkt łączności między K.G. i pułkiem „Baszta” (Mokotów) mieszczący się przy ulicy Marszałkowskiej 4m.2. Teren ten od początku Powstania był zajęty przez Niemców. W dn. 2.08.1944r. została przekazana przez „Mamę” (normalną linią telefoniczną) szyfrem wiadomość o sytuacji przy pl. Unii Lubelskiej łączniczce K.G A.K O V ps. „Ince” stacjonującej w m.p. przy ul. Pańskiej. Był to ostatni meldunek nadany tą drogą, a przekazany natychmiast Komendzie Głównej. W dn. 12.08.1944r. m.p. przy ul. Marszałkowskiej przestał istnieć, ponieważ Niemcy wypędzili całą ludność tej okolicy w kierunku Pola Mokotowskiego. U zbiegu UL. Puławskiej i Rakowieckiej udało się „Mamie” i „Tereni” uciec z transportu i dostać się do Szpitala przy ul. Chocimskiej 5, skąd udało się im po trzykrotnych próbach przedostać polami do placówek polskich na Mokotowie. Tam po zameldowaniu się u płk. „Daniela” Kamińskiego pełniła pod ps. „Renata” funkcję łączniczki K.G A.K do specjalnych poruczeń. Po upadku Mokotowa została ranna z granatnika przy „skoku” do kanału przy ul. Szustra. Kanałami szła z grupą „Góry”. Przejście było bardzo ciężkie, grupa zbłądziła, Niemcy ostrzeliwali i puszczali gazy do wnętrza kanału. Wiele osób zginęło, resztę uratowała grupa płk. „Nowiny” która wyprowadziła zbłąkanych do wjazdu przy ul. Wilczej róg Alei Ujazdowskich. W kanałach zginęła „Terenia” a „Mamę” ranną, ciężko chorą, niewidzącą przekazano do Powstańczego Szpitala przy ul. Hożej 18.

Po kapitulacji Powstania otrzymała rozkaz wyjścia z Warszawy z ludnością cywilną pod opieką łączniczki OV K.G A.K ps. „Córka” „Inka” „Zosia” i zameldować się do dalszej pracy konspiracyjnej w Częstochowie. Transport w którym jechały (otwarte wagony – lory, padający deszcz) miał jakoby dotrzeć na inne tereny t.zw. Generalnej Guberni. Jednak trasa którą jechały raczej była skierowana do Niemiec. W czasie krótkiego postoju pod Kielcami udało im się uciec z transportu i dzięki ofiarności miejscowej ludności dostały się do Kielc, gdzie dała im schronienie i opiekę znajoma rodzina p. Osiecimskich z Wilna. Po miesiącu intensywnego leczenia „Mama” częściowo odzyskała wzrok i siły, w związku z czym obie z „Inką” przedostały się do Częstochowy i zameldowały do dalszej służby u „Niedźwiadka” (gen. Okułowicki). Maria Bauer aż do stycznia 1945r. pełniła służbę łączniczki do specjalnych zleceń Komendanta Głównego.

W kwietniu 1945r. wróciła do Warszawy do dawnego mieszkania i pracowała w Oświacie Sanitarnej i Opiece Społecznej. Aresztowana przez U.B. w 1950r. za działalność w S.Z.P., Z.W.Z., A.K. została skazana przez były Sąd Wojskowy Rejonowy z 31.03.1952r. na karę 15 lat więzienia i na 5- lat pozbawienia praw obywatelskich. Więziona w więzieniach : w Warszawie przy ul. Rakowieckiej, Inowrocławiu i Fordonie. Zwolniona w 1956r. na mocy amnestii mocą wyroku sądowego została całkowicie zrehabilitowana w 1957r.

Od października 1956r. do lutego 1965r. pracowała w Warszawie kolejno w następujących instytucjach : P.R.N. Warszawa Wydział Zdrowia, „Dal” T-wa Handlu Narodowego, Państwowe wydawnictwo „Iskry”, Inwalidzka Spółdzielnia Pracy „Projektant”, Spółdzielnia Inwalidów Nauczycieli i Emerytów „Wspólna Sprawa”. W 1956r. przeszła na emeryturę pracując nadal społecznie w Sekcji Historycznej Towarzystwa przyjaciół Warszawy. Z pracy tej wycofała się w 1975r. ze względu na katastrofalny stan zdrowia. Za zasługi w pracy konspiracyjnej i walce została odznaczona : roz. K.G. A.K. z dn. 3.05.1944r. Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, za postawę wobec wroga w okresie konspiracji i wybitne zasługi organizacyjne, roz. K.G. A.K. N 512/BP Krzyżem Walecznych, za całokształt działalności bojowej w okresie konspiracji i Powstania Warszawskiego, awansowana do stopnia porucznika roz. K.G. A.K. 874/BP 23.03.1944r.. Ponadto została odznaczona w okresie

5/1-3 2ep.

powojennym Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (nr. 171-81-4 z 11.02.1981r.), Warszawskim Krzyżem Powstańczym (nr. 1-84-3K z dn. 18.01.1984r.), Odznaką Grunwaldzką (nr. 4329 z 18.01.1984r.). Zawsze oddana Bogu i Ojczyźnie, ludziom potrzebujący i cierpiącym, cicha i pogodna zmarła po długiej i ciężkiej chorobie wywołanej następstwem kontuzji, przeżyć wojennych i więziennych w dniu 5 stycznia 1988r. i została pochowana w grobie rodzinnym w Otwocku.

Mąż Marii Bauer – Jan Aleksander dr. med Był więźniem Kozielska i zginął w Katyniu jako oficer W.P. w randze majora.

Córka Janina studiowała tajnie medycynę w latach okupacji uzyskując absolutorium w 1946r., a dyplom lekarza med. w 1950r. W latach XI 1939 – I 1945r. była łączniczką O.V S.Z.P. Z.W.Z A.K., w 1953r. wyszła za mąż za Jana Gellerta dr. n.med.. Ma syna Ryszarda (ur. 5.12.1953r.) dr. hab.n.med. i dwie wnuczki Beatę i Tamarę. Obecnie jest na emeryturze.

Opracowano na podstawie :

1. Relacji płk. Kazimierza Pluty-Czachowskiego (ps. „Kuczaba”)
2. Relacji płk. Antoniego Sanojcy (ps. „Kortum”)
3. Relacji Wiktorii Klimaszewskiej
4. Pozostałych dokumentów i zapisków mojej matki Marii Bauer

Bauer - Gellert

Janina Bauer-Gellert

Lek.med., b.łączniczka O.V. K.G. S.Z.P., Z.W.Z., A.K

Ps. „Inka”, „Córka”, „Zosia”

Wzypetniono 23.05.2004r. w oparciu o dokumenty i przekazy rodzinne w 1920r. była aresztowana w Wilnie przez N.K.W.D. za niepodanie tajnych plotek przed referendum. Cudem i po wielkich staraniach udało się jej matce Ludwice Oslyk-Narbutt uwolnić Marię Oslyk-Narbutt i udać się w ten sposób przed starszym więźniem i zsyłką.

Bauer - Gellert

- Telegram gratulacyjny z okazji ślubu, W-wa 1821, 1kserol, k.1, s.1.
- Legitymacje Dowództwa G. Brygady Kawalerji, Brody 1821, 1kserol, k.1, s.2-3.
- Karta Karta rozpoznańca, W-wa 1842, 1kserol, k.2, s.4-5.
- Legitymacje Izby Lekarskiej Warsz.- Białostockiej, W-wa 1845, 1kserol, k.1, s.6.
- Zaświadczenie z Gł. Kwatery Hancevek, W-wa 1847, 1kserol, k.1, s.7.
- Zaświadczenie z Gimnazjum i Liceum Żołnierskiego, W-wa 1847, 1kserol, k.1, s.8.
- Legitymacje Krzyż Walecznych, Londyn 1848, 1kopia, k.4, s.9-12.
- Legitymacje 2 stopnia Krzyż Zasługi z Mieczami, Londyn 1848, 1kopia, k.1, s.13.
- Odpis skrócony aktu urodzenia, koddz 1850, 1zdjęcie, k.1, s.14.
- Odpis skrócony aktu małżeństwa, koddz 1850, 1kserol, k.1, s.15.
- Poświadczenie obywatelstwa, W-wa 1850, 1kserol, k.1, s.16.
- Świadczenie zwolnienie z więzienia w Fondonie, 1856, 1kserol, k.1, s.17.
- Sentencje postanowienie Najwyższego Sądu Wojskowego, W-wa 1857, 1zdjęcie, k.1, s.18.
- Pismo z Wojskowego Sądu Genmizomowego, W-wa 1857, 1zdjęcie 2 stron, k.2, s.18-20.
- Oświadczenie z Prezydium Rady Narodowej, W-wa 1858, 1kserol, k.1, s.21.
- Oświadczenie Wandy Dawidowskiej i Wandy Repini, W-wa 1858, mps. 1kserol, k.1, s.22.
- Zaświadczenie o ukończeniu kursu j. rosyjskiego, W-wa 1860, 1kserol, k.1, s.23.
- Wykaz dowodów i list pracy, 1865?, mps. 1kserol, k.3, s.24-26.
- Zaświadczenie weryfikacyjne, Londyn 1866, 1zdjęcie, k.1, s.27.
- Odpis oświadczenie świadka Antoniego Senojce, W-wp 1868, mps. 1kopia, k.1, s.28.

- Oświadczenie świadka A. Sanojce, W-w 1869; Oświadczenie świadka K. Pluta-Czechowskiego, W-w 1869, I Ksevol, k. 1, s. 29-30.
- Deklaracje cztomkowska 2 Bot. D-u, W-w 1870, I Ksevol, k. 4, s. 31-34.
- Zaświadczenie o odzroczeniu Krzyżem Wołecznych, W-w 1871, I zdjecie I, k. 1, s. 35-36.
- Zaświadczenie o odzroczeniu 2 Potym Krzyżem Zastup: z Mieczami, W-w 1871, I zdjecie I, k. 1, s. 37-38.
- Legitymacje Odznaki Gmumweldzkiej, W-w 1871, I Ksevol, k. 1, s. 39.
- Dyplom mienowenie na stopieni pomocnika, W-w 1872, I Ksevol, k. 1, s. 40.
- Ksiezcze wojskowe, W-w 1872, I Ksevol, k. 1, s. 41.
- Zeznanie świadka Izabelli Nemysłowskiej, W-w 1873, I Ksevol, k. 1, s. 42-43.
- Zeznanie świadka K. Pluta-Czechowskiego, W-w 1873, I Ksevol, k. 1, s. 44-45.
- Legitymacje Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenie Polski, W-w 1881, I Ksevol, k. 1, s. 46.
- Oznaczenie Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienie, W-w 1881, I Ksevol, k. 1, s. 47-48.
- Legitymacje Werszewskiego Krzyża Powstanczego, W-w 1884, I Ksevol, k. 1, s. 48.

1/2e

- Odniedczenie świadka Wiktorii Klimaszewskiej, W-w 1870, mps. Longp. I, k. 1, s. 1 | 50 |
- Oświadczenie świadka Stefana Gmybowskiego, W-w 1873, mps. I kopia I, k. 1, s. 2-3 | 51-52 |

Telegram

3/2-a

Nr.....

WIELNO GARBARSKA 73 NARBUT
BAUEROWIE 1-

Uwagi służbowe:

Przyjęto dn. 2. 12. 1921.

godz. min.

z. W. W.

podpis.....
Urząd.....

WARSAWY 742E141121 8:6 16:58³⁰ słów..... dn. /..... godz. min.....

WUJOSTWU ZYCZYMY SZCZESCIA NA NOWEJ DRODZE
= RACKMANNOWIE

Telegramów nie przyjmuje odpowiedzial-
strzy, wyniki z późnego przesłania lub
doreczenia telegramów.

T. 1010. (IX. 920) 4 000.000.

Wpłynęło dnia 4 XII
L.dz. 4327 NSK 2001

DOWÓDZTWO 6. BRYGADY KAWALERJI.
(b. I. Br. Kaw.)

Brody, dnia 8 lipca 1921r.

L. 43. 275/adj. pf.

LEGITYMACJA.

Dowództwo 6. Brygady Kawalerji niniejszym zaświadcza, że P. Marja BAUERONA jest małżonką kapitana lekarza BAUERA Jana szefa sanitarnego tutejszego Dowództwa.

Handwritten signature: J. Bauer

1/2-3

Siemak
na Konto
d. 28/11 1991 r.

L. p. 164. *[Signature]*. *[Handwritten text]*

OKREG POMORSKI
LUBETK ZAWODOWY
1999

ZARZĄD GMINY	15/11/91
Zameldos	18/11/91
Wymeldowan	18/11/91
Woj. gminny	<i>[Signature]</i>

250 zł

001
1000,00
05

Wplynęło dnia 4 XII
Ldz. 4327 WSK 2001

1/2-u

**GENERALGOUVERNEMENT
GENERALNE GUBERNATORSTWO
KENNKARTE
KARTA ROZPOZNAWCZA**

Rechter Zeigefinger
linker Zeigefinger
palec wskazujący prawej ręki
palec wskazujący lewej ręki

Bauerowa Maria
Unterschrift des Kennkarteinhabers
Podpis posiadacza karty rozpoznawczej

den 194
am
Der Stadtrauph...
Polnische...
L.A.
Unterschrift des anstehenden Beamten
Podpis sporządzającego urzędnika

AMTICHE VERMERKE UWAGI URZĘDOWE

Der Kennkarteninhaber wohnt
Posiadacz karty rozpoznawczej mieszka
in w
Kreish. Starostwo powiat.
Dienstseigel Poczta
Strasse ulica
Unterschrift der Meldebühde
Podpis urzędu meldunkowego

ab od
in w
Kreish. Starostwo powiat.
Dienstseigel Poczta
Strasse ulica
Unterschrift der Meldebühde
Podpis urzędu meldunkowego

ab od
in w
Kreish. Starostwo powiat.
Dienstseigel Poczta
Strasse ulica
Unterschrift der Meldebühde
Podpis urzędu meldunkowego

Wpłynęła dnia 4 XII
Ldz. 4324 WSK 2009

1/2-5

AMTLICHE VERMERKE UWAGI URZEDOWE

ZUR BEACHTUNG UWAGA!

I. Jeder Inhaber einer Kennkarte hat bei Behörden und Körpern des zivilen Rechts und gegenüber den staatlichen und gemeindlichen Kontrollorganen auf Verlangen mit der Kennkarte auszuweisen.

Każdy posiadacz karty rozpoznawczej powinien ją wobec władz i urzędów, prawo publicznego oraz państwowych i gminnych organów kontrolnych na żądanie legitymować kartą rozpoznawczą.

II. Kennkarten, in denen das Lichtbild, die Fingerabdrücke, eine der sonstigen vorgeschriebenen Eintragungen oder die anerkennende Diensttafel fehlen, sind ungültig. Das gleiche gilt, wenn der Zustand des Lichtbildes oder die Fingerabdrücke eine ständige Feststellung des Kennkarteninhabers nicht mehr zulassen oder die sonstigen Eintragungen oder die Stempel unleserlich geworden sind.

Karty rozpoznawcze, w których brak portretu, odcisków palców, przepisanych wpisów lub plakatów służbowych, nie pozwalają na stałą identyfikację posiadacza. Tak samo dotyczy wypadków, w których stan fotografii lub odcisków palców nie pozwala na dokładne stwierdzenie tożsamości posiadacza karty rozpoznawczej lub pozostałe wpisy czyli pieczęcie stały się nieczytelne.

III. Treffen die Angaben in einer Kennkarte durch Berufswechsel, Namensänderung usw. auf den Inhaber nicht mehr zu, so hat er die Kennkarte der Antragsbehörde zur Änderung oder Neuverstellung vorzulegen. Wohnortänderungen beschleissigt die Meldebehörde.

Jeżeli dane karty rozpoznawczej straciły swą aktualność wskutek zmiany mieszkania, zawodu, nazwiska, posiadacza karty i t. d., to wniosek o kartę rozpoznawczą przedstawić władzy zatwierdzającej wniosek o zmianę karty lub wykonać zmiany w danej karcie rozpoznawczej. Zmiany zamieszkania polewiera się do Meldebehörde.

IV. Der Kennkarteninhaber ist verpflichtet, Kennkarte unverzüglich der nächsten Amtlich unter Angabe seiner Umstände des Verbleibes zu melden.

Posiadacz karty zobowiązany jest zgłosić istniejący wniosek zagubienia właszej posesymie lub utratę, podając dokładnie licznosci zagubienia.

Staatdruckerei Warschau

Kennort
Miejsce wystawienia
Warschau

Kreish.
Starostwo powiat.
Distrikt
Okreg
Warschau

Kennnummer
Numer rozpoznawczy
5657

Gültig bis
Ważne do
28. März 1947
MARZ

Name
Nazwisko
Bauer

Geburtsname (b. Ehefrau)
Nazwisko panieckie (u mężatki)
Gosya-Warbut

Vorname
Imię
Sofia

Geboren am
Urodzony (a) w dn.
9. 12. 1902.

Geburtsort
Miejsce urodzenia
Dresden

Kreish.
Starostwo pow.
Dzielnica
Okreg
Warschau

Land
Kraj
Lond

Beruf
Zawód
erfahrener wyczerpany
ausgebildet wyczerpany
Haushalt, Gosp. domow.
Haushälterin, Gosp.

Religion
Wyznanie
Röm. kath.
Rzym. kat.

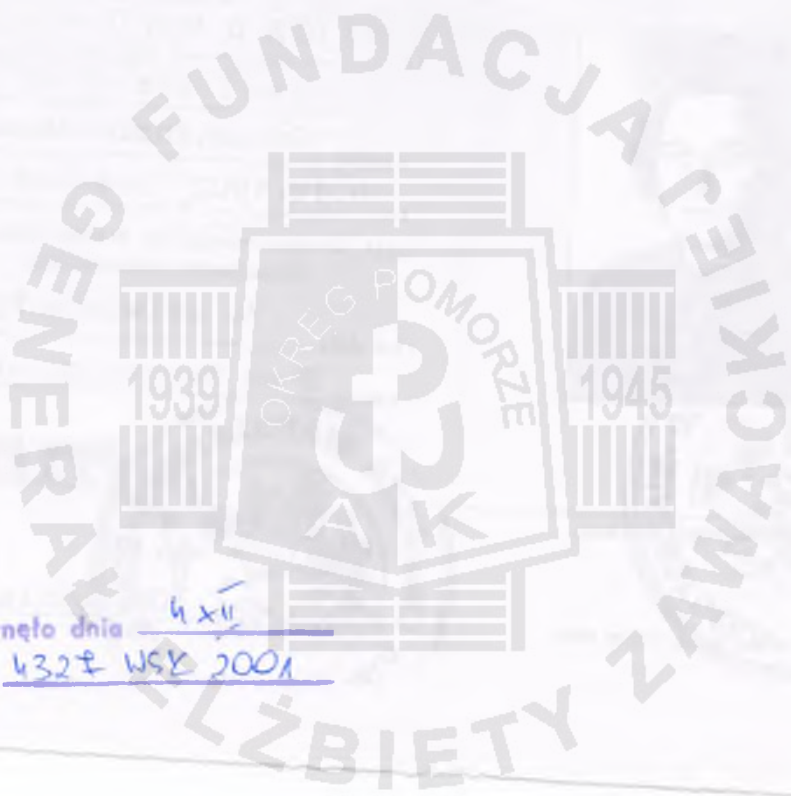
Besondere Kennzeichen
Szczególne znaki rozpoznawcze
keine, nie ma

Wpłynęło dnia 4 XII
Licz. 1327 WSK 2001

Wpłynęło dnia 4 XII
Licz. 4327 WSK 2001

5/2-4
Z. H. P.
Główna Kwatera Harcererek
Warszawa, ul. Wicjaka 17.

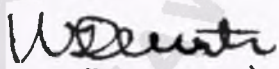
Warszawa, dnia 9 kwietnia 1947 r.

l.dz. 912/47.

Z A S W I A D C Z E N I E
=====

Stwierdzam, że p. Maria Bauerowa współpracowała ze mną w kołach Przyjaciół Harcerstwa w czasie do 1939 roku wykazując dużą ofiarność i zaciętość organizacyjną.

Naczelniczka Harcererek

(Dewitz Wiktoria)

Wpłynęło dnia 4 XII
Ldz. 4322 WSK 0001

1/2-8
Gimnazjum i Liceum Państwowe
im. J. Słowackiego
w Warszawie

Z a ś w i a d c z e n i e

Dyrekcja Państwowego Gimnazjum i Liceum im. Słowackiego w Warszawie stwierdza niniejszym, że ob. B a e r o w a M a r i a, urodzona 9/XII/1902 w Brańszewicach woj. Wileńskiego od roku 1932 do 1938 brała czynny udział w pracach Towarzystwa Przyjaciół Gimnazjum/ Koła Rodziców/ w charakterze członka Zarządu i sekretarki Prezydium. Nadto pracowała w sekcjach: śniadaniowej, dochodów niestałych oraz kolonii letnich. Podczas ferii letnich w 1938 ob. Bauerowa była kierowniczką kolonii dla uczniów w Orawce.

Warszawa 12 kwietnia 1947 r.

Dyrektorka

Helena Kasperowicz
/ Helena Kasperowiczewa/

Wzrost 170 cm
Ciężar ciała 60 kg
Ciężar ciała 60 kg

12.12.2001

Wzrost 170 cm
Ciężar ciała 60 kg
Ciężar ciała 60 kg
Ciężar ciała 60 kg
Ciężar ciała 60 kg
Ciężar ciała 60 kg
Ciężar ciała 60 kg
Ciężar ciała 60 kg
Ciężar ciała 60 kg
Ciężar ciała 60 kg

Wpłynęło dnia 4 XII
L.dz. 4324 WSK 2001

12.

1/2-8

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

No. LEG. 33091.

LEGITYMACJA

upoważniająca do noszenia

KRZYŻA WALECZNYCH

Wpłynęło dnia 4 XII

L.dz. 4324 WSK 2001

10

11

MINISTERSTWO
OBRONY NARODOWEJ

LEGITYMACJA

Nadanie ogłoszono
w „Dzienniku Personalnym“

MIN. OBRONY NARODOWEJ

Por. Maria BAUEROWA

Nr. 5 z dnia 30/XII 1949

(Oddział A.K. ....) jest uprawniona
do noszenia „KRZYŻA WALECZNYCH“

(podpis)

— (..... okuciem) —

Londyn dnia 30 grudnia 1949

Z. Nedretowski
Z. Nedretowski, mjr

5/2-13

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

LEGITYMACJA Nr. 33411.

Stopień, imię, nazwisko ..... Porucznik

Meris BAUBROWA

Oddział ..... Armie Krajowe

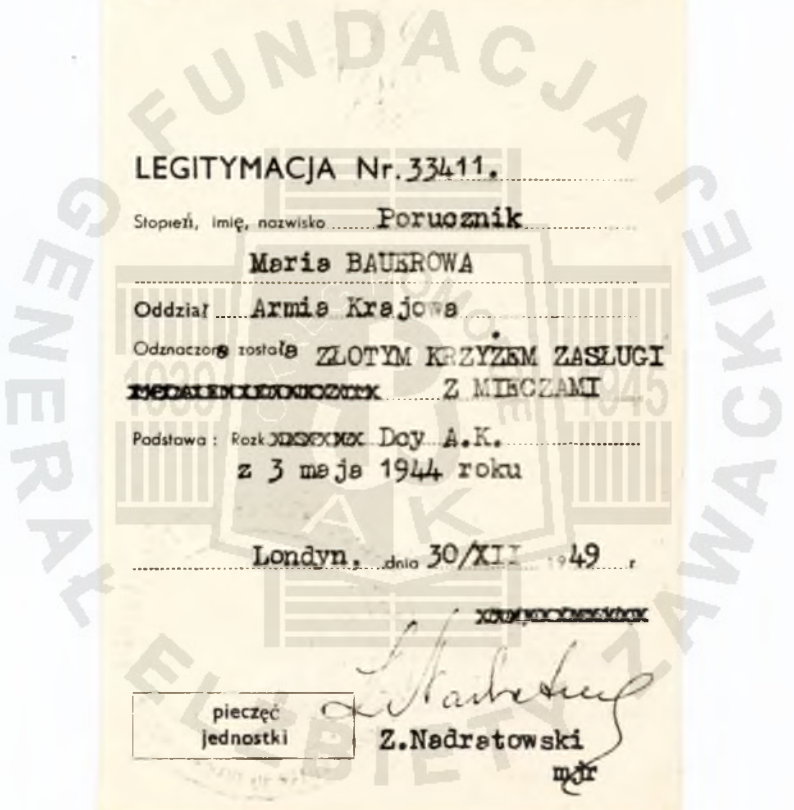
Odnaczone zostało ZŁOTYM KRZYŻEM ZASŁUGI
Z MIECZAMI

Podstawa: Rozk. Dow. A.K.
z 3 maja 1944 roku

Londyn, dnia 30/XII 1949 r.

pieczęć
jednostki

Z. Nadretowski
Z. Nadretowski
mjr

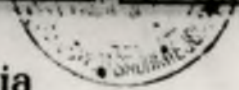

Wpłynęło dnia 11 XII
L.dz. 4324 WSK 2001

RZECZPOSPOLITA POLSKA
 Urząd Stanu Cywilnego w Łodzi
 OBWÓD ŚRODMIEJSKI

Nr 98137/4/1949

Odpis skrócony aktu urodzenia

Zaświadczam, że Maria Ostyk - Starbutt
 urodził a się dnia dziewiątego grudnia _____ tysiąc dziewięćset
drugiego _____ 1902 roku w Brasławiu woj. Wileńskie
 z ojca Stanisława Ostyk - Starbutt _____ zamieszkałego
(imię i nazwisko) (nazwisko z. d. ojca) (stanob.)
 w _____
 i matki Luowiki Ostyk - Starbutt w Rudnickiej
(imię i nazwisko) (nazwisko z. d. ojca) (stanob.)
 zamieszkałej w _____

28 lipca 1950 r.

Urzednik Stanu Cywilnego

Maria Z...

Wzór przejściowy Z. M. Łódź. G.Z.S.T. Warszawa, Dobry
 E-1-10514 T. Z. G. Oddział Nakł. 34 150 00000

ELŻBIETY ZAWACKI

1/2-14

Wpłynęło dnia 4 XII
Licz. 4324 WSK 2007

1/2-15

RZECZPOSPOLITA POLSKA
URZĄD STANU CYWILNEGO
W ŁODZI

Obwód Śródmiejski

Nr. 6321/4/1949

Odpis skrócony aktu małżeństwa

Zaświadczam, że Joni - Aleksander Bauer (imię i nazwisko) (zawód) _____
 zamieszkały w _____ urodzony dnia 16 sierpnia _____
 _____ 1884 roku w Wyszółkach p. Warszawa
 i Maria Ostyk - Starbutt (imię i nazwisko) (nazwisko rodowe) (zawód) _____
 zamieszkała w _____ urodzona dnia 9 grudnia _____
 _____ 1902 roku w Bronstowie woj. Wilno
 zawarli związek małżeński w dniu 9 czerwca _____
 _____ tysiąc okiemset dwudziestego pierwszego _____ 1921 roku
 w Wilnie _____
 Ojciec męża Jakub Bauer _____ zam. w _____
 Matka męża Paulina ur. Glau _____ zam. w _____
 Ojciec żony Stanisław Ostyk - Starbutt _____ zam. w _____
 Matka żony Leonika z Rudnick _____ zam. w _____
 Łódź, 28 lipca _____ dnia 1960 r.

Urządnik Stanu Cywilnego

[Signature]
Maria Zielińska

P. L. Z. G., Oddz. 2-32.000-793/48

Wpłynęła dnia 4 XII
Ldz. 4327 WSK 2001

1/2-16

PREZYDIUM
DZIELNICOWEJ RADY NARODOWEJ
WARSZAWA - ŚRODMIEŚCIE

Wzór 39

Warszawa, dn. 9 sierpnia 1950.

ul. Marszałkowska 95
Nr. Ad. 5-2092/50

POŚWIADCZENIE OBYWATELSTWA

Ob. Bauer Marie
zamieszkała w Warszawie ul. Marszałkowska 4 uł 2
syn (córka) Stanisława i Ludwiki
z domu Rudnickiej urodzona dnia 9 grudnia
roku 1902 w Brastawiu woj. Białe -

oraz jego żona urodzona dnia
roku w z domu
tudzież dzieci:
1. urodz. dn. r. w
2. urodz. dn. r. w
3. urodz. dn. r. w

posiada obywatelstwo Państwa Polskiego.

Poświadczenie niniejsze zapisano we właściwym rejestrze pod L. p. 1833/50

Za PREZYDIUM
STAROSTA GRODZKI
Kierownik Ref. Adm.

T. Krupiński

Oplatę pobrano
i skasowano na
podaniu.

Wpłynęło dnia 4 XII
Ldz. 4324 WSK 200A

Wziesienie ~~OPW~~ w ~~Foronim~~ dnia 9. 1956 r.

~~Araszk~~

Sr. 204/52

6

Nr i syg. akt sprawy

SWIADECTWO ZWOLNIENIA

Ob. Bauer Maria c. Stanisława

ur. 9.12.1902 r. Drasławice pow. Żyrardów
skazany wyrokiem Sąd. Rej. w Warszawie
z dnia 31.3. 1952 r. na 15 lat więzienia, po
amnestii 5 lat więz.

został zwolniony w dniu 6 września 56 po odbyciu kary
w całości (z wyjątkiem kary). Podczas pobytu w jednostce
więziennej sprawował się dobrze i zatrudniony

w tut. więzieniu przy pracach gospod.
od 1.4.56 (Wypłacono przy zwolnieniu)
Obowiązany jest zamieszkiwać w MO w Warszawie
nie później niż do dnia 9 września 1956 r.

Naczelnik (Komendant) jednostki

OW-66. Druk Nr 2 - 2030 54

zgłosił się w K. Okręgu
Dziel. M.O. 4140 brook
8. 12. 56.

M. A. S. P.
Dzielnicy
W. S. S. S. S.

Wpłynęło dnia 4 XII
Ldz. 4327 WSK 200n

Sentencja kłopotliwa

Zprzewiedzenie Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego dnia 04 stycznia 1957 r.

postanowiło:

w uwzględnieniu wniosku rewizyjnego Prezesa Najwyższego Sądu Wojskowego w trybie nadzoru sądowego uchylił wyrok b. wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dnia 31 marca 1952 r. i postanowienie Najwyższego Sądu Wojskowego z dnia 07 maja 1952 r. w sprawie Marii Bauer w części dotyczącej skazania jej na przestępstwo z art.28 KW.P w zw. z art.7 KW.K, z art.7 KW.K i z art.6 KW.K i w tej części umorzył postępowanie karne z powodu braku dostatecznych dowodów jej winy oraz zmienił powołane orzeczenia sądów obu instancji przez złagodzenie kary orzeczonej Marii Bauer za przestępstwo z art.16 ust.4 w zw. z art.5 dekretu z dnia 24.04.1936 r. o obrocie pieniędziami z ograniczaniem do kary 1 /jednego/ roku więzienia oraz kary orzeczonej jej za przestępstwo z art.3 ustawy z dnia 28.10.1950 r. o zakazaniu posiadania walut obcych do kary 1 /jednego/ roku więzienia wraz z przepięciem jednej złotej monety 10-cio dolarowej oraz złagodzenie wymiarzonej skazanej kary kroczonej do kary 1 /jednego/ roku więzienia.-

Za zgodności:

Wojciech
16 stycznia 1957 r.

Warszawa, dnia 16 stycznia 1957 r.

I/2-18

Wpłynęło dnia

4 XII

L.dz. 4324 WSK 2001

WAGHONY 110 GARNIZONOWY
1945

Warszawa dnia 16 stycznia 1957r.

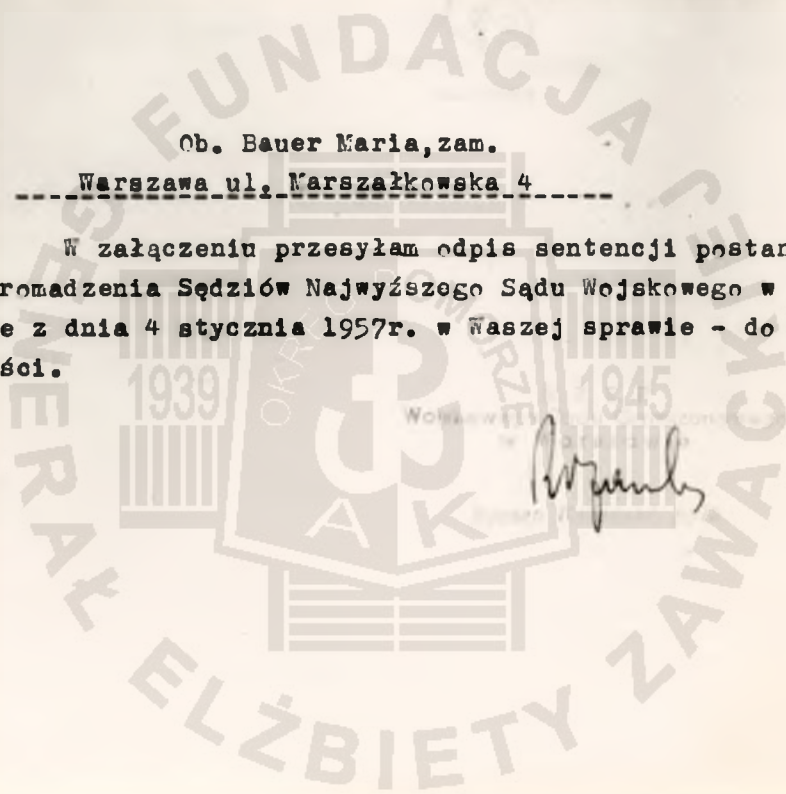
Sr.204/52

Ob. Bauer Maria, zam.

Warszawa ul. Marszałkowska 4

W załączeniu przesyłam odpis sentencji postanowienia
Zgromadzenia Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego w Warsza-
wie z dnia 4 stycznia 1957r. w Waszej sprawie - do wiadomości.

Wyk w 2 egz.
por. K.H.

5/2-18

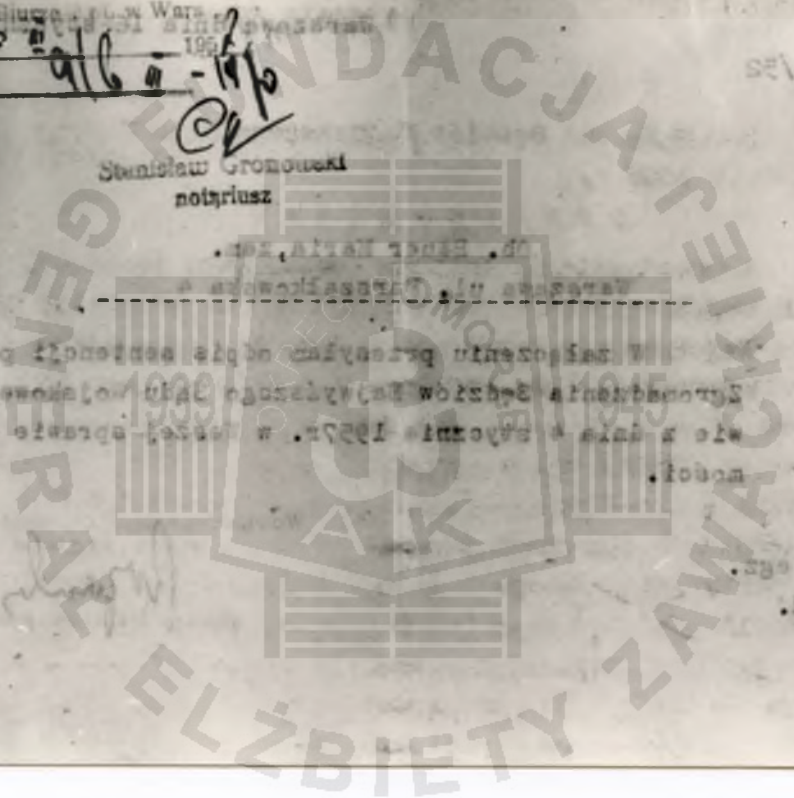
Wpłynęła dnia IX
L.dz. 4324 WSK 2001

1 opas
w Państwowym Biurze Wzrostu i Zdrowia
dn. 20 11 1951
rep. Nr 916 a - 1916

Dr. Sosa/25

Stanisław Gronowski
notariusz

W załączeniu przesyłam do Państwa
Tymczasowa Komisja Wydziałowa
wie z dnia 15 kwietnia 1951 r. w sprawie - do wiadom-

por. K.H.
Ryk w 5 egz.

I/2-20

Wpłynęło dnia 6 XI
Licz. 4324 WSK 2001

O Ś W I A D C Z E N I E

=====

Niniejszym oświadczam, że Maria Bauer z domu Narbutt córka Stanisława i Ludwiki z Rudnickich ur. w Brasławiu w 1902 r. w 1947 r. złożyła w Ośrodku Współdziałania Społecznego, w Warszawie zaświadczenie o ukończeniu gimnazjum Elizy Orzeszkowej w Wilnie.

Warszawa, dnia 25.XI.1959r.

Wanda Durdowska-Rogowicka
pracownik Wydziału Kultury
Pracownia ~~REZERWA~~ ~~WARSZAWY~~
w m. st. W. Wydział Kultury
Pl. Dzierżyńskiego 3/5

Wpłynęło dnia 4 XII
Licz. 4327 WSK 2001

Z A S W I A D C Z E N I E

=====

Zaświadczam, że jest mi wiadomym, że Maria Bauer
corka Stanisława z domu Narbutt, urodzona w Bras-
ławiu, w 1902 r. 9. XI. ukończyła gimnazjum im. Elizy
Orzeszkowej w Wilnie.

Warszawa, dnia 25. XI. 1959r.

Wanda Dworkowska-Rogawicz
zam. W-wa ul. Morska 7 m 2

Regni Wanda
zam. W-wa
ul. Chmielna 43 m 4

Wpłynęło dnia 4 XII
Licz. 4327 NSK 2001

1/2-23

WYDZIAŁ KURSOWY
KURSY
KURSY
KURSY

(Wzrostka podlega Instytucji organizującej kurs)

Zaświadczenie Nr 55

Ob. Maria Bajer, ur. dn. 19 r.

w uczęszczała na kurs języka rosyjskiego

III stopnia
zorganizowany w Klubie Świeżynym Akademii Sztuki i Sztuki

w czasie od dnia 8. X 1959 do dnia 19. 10 r.

obejmujący 100 godzin, w całości

została godzin, zatwierdzony przez A.P.W. Inspektora Szkolny
Wernicycha Kuty z wpisaniem b. dobrym

pismem z dnia 14 Nr

14 dnia 19. 10 r.

WERNICYCHA

AL. ISERO

Kierownik Kursu

Al. Isero
19.10.59

CWD Baza Poznań Wzrostk Mln C&w. II.176 Nr zam. 1958/P4
S. Z. Graf. 1324 27-5-6J 30.000 A5 p. 16mm. 3 kl. 80 g

Wpłynęło dnia 4 XII
Licz 4327 NSEK 2001

1230
Maria BAUER

- 1 -

Warszawa

ul. Marszałkowska 4 m.2

WYKAZ DOWODÓW I LAT PRACY

*****
za okres 1939 - 1965 r.
*****

- 1939-1940 Od 1.XI.1939 - 15.III.1940 r. praca 4 mies.15 dni
w Zakładnym Szpitalu w W-wie, ul.
1. Chocimska 5.
dowody - zeznanie świadków:
1/ Szparagowski Jan pracownik szpitala
2/ Tokarski Kazimierz " "
- 1940-1943 16.III.1940 - 31.XII.1943 r 3 lata 9 mies.15 dni
pracodawca - Karol Luniak, właściciel
domu przy ul. Puławskiej 12^a m.6, W-wa,
2. domód pracy: legitymacja ubezpieczenio-
wa Nr 11037095 wydana 4.4.1940 r. /prze-
bieg pracy notowany na stronach .56-59,
23-25/.
- 1944-1945 Od 1.I.1944 - 31.III.1945 1 rok i 1/2
/okupacja, powstanie, praca w konspi-
3. racji/
- 1945-1946 Od 1.IV.1945 - 1.IV.1946 praca 1 rok
Referat terenowy Ekshumacji, Zarząd
4. Miejski. - dodód - Zaświadczenie
Inspektora Sanitarnego D-ra med.
Juliusza Majkowskiego.

Wpłynęło dnia 4 X V
Licz. 4327 WSK 2001

Wpłynęło dnia 4 xii
Licz. 4327 WSK 2001

62-1965

Od 5.II.1962 - 28.II.1965 pracuje
"Wspólna Sprawa" Spółdzielnia Inwali-
dów Nauczycieli i Emerytów
dowody : pismo z dn. 2.II.1962 Znak
PS03/873/62 (angażujące)

3 lata

23 dni

11.

W y k a z   l a t   p r a c y

19 lat

1 mies. 8 dni

Wykaz przerw w pracy do zaliczenia :

o k u p a c j a

1 rok

3 mies.

Więzienie

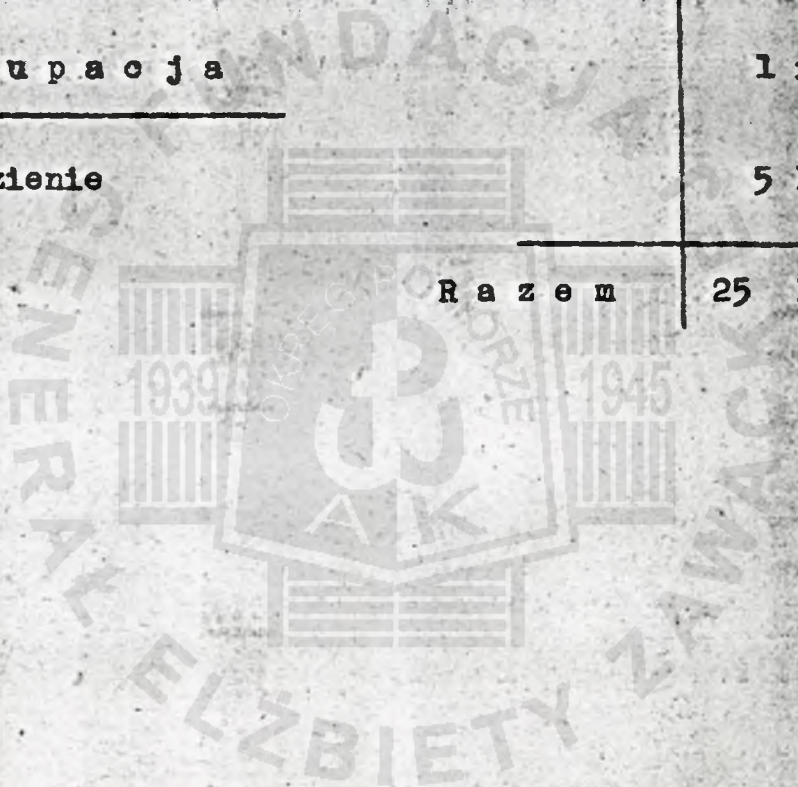
5 lat

R a z e m

25 lat

4 m.

8 dni

Wpłynęło dnia 4 XII
L.dz. 4327 WSK 2001

KOŁO BYŁYCH ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
POLISH HOME ARMY EX-SERVICEMEN ASSOCIATION
42, EMPERORS GATE, LONDON, S. W. 7

Londyn, 1.marca 1966r.

L. dz. 3068/66
Our ref.

ZASWIADCZENIE WERYFIKACYJNE.

Porucznik Maria BAUEROWA.
Pseudonim: "Mama"
Przydział: Oddz.V-K.,Kom.Gł.Armi Krajowej.

W szeregach Armii Krajowej odznaczona została przez Dowódcę Armii Krajowej:

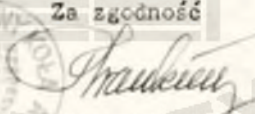
- 1.W dn.3.V.1944r.za postawę wobec wroga w okresie konspiracji i wybitne zasługi organizacyjne:

ZŁOTYM KRZYŻEM ZASŁUGI z Mieczami,

- 2.W dn.2.X.1944r.rozk.512/BP, za całokształt działalności bojowej w okresie konspiracji i Powstania Warszawskiego:

KRZYŻEM WALECZNYCH po raz pierwszy.

Za zgodność

P.Kraczkiewicz.

5/2-27

Wpłynęło dnia 11.11
Licz. 4327 WSK 2001

1/2-28
mgr inż. Antoni Sanojca

Warszawa

7.11.1969 r.

pułk. w st.sp. "Kortum"
Warszawa 86, plac Henkła 6 m.10

Armia Krajowa, Komenda Główna - b.szef O.I.KG

Bauer Maria

2 grudnia

///

02

/ mu Rudnickiej

Stanisława i Ludwiki z do-

Brasławiu b.woj. Wileńskie

służby i walki w Oddz. V KG
"S,Z,P" -- "Z.W.Z." -- Armia Krajowa, Zaprzysiężona w październiku
1939 r. przez "Basię" Jadwigę Piekarską - była kierowniczką lokalu
pracy gen. Michała Karaszewicz-Tokarzewskiego, a następnie gen. Grot-
Roweckiego. Równocześnie pełniła służbę kierowniczką zespołów obsłu-
gujących lokale pracy Komendantów SZP-ZWZ-AK. - Odznaczona rozkazem
"Mama" i "Renata"

KG z 3 maja 1944 Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami i rozka-
zem KG nr 512 z 2.10.44 Krzyżem Walecznych. Awansowana do stopnia p
porucznika rozkazem KG 871/BP z 23.09.1944. W Powstaniu Warszawskim
walczyła w zgrupowaniu płk "Daniela"-Kamińskiego na Mokotowie. Pod-
czas walk na Mokotowie w "Baszcie" ranna odłamkami granatnika prze-
szła kanałami do Śródmieścia, w których została zatruta gazami bojowe-
nymi przez Niemców aż do utraty wzroku, co pozostawiło trwałe kalec-
two. Za dzielną i bohaterską postawę w czasie ponad 4-letniej konspi-
racji i walk w "Baszcie" została dwukrotnie odznaczona.

nr 15672/Okrąg Warszawski

Za zgodność

główna

/-/ Sanojca "Kortum"

mgr inż. A. Sanojca ps. Kortum
b.szef Odez. I. KG. AK 62

Wpłynęło dnia 4 XII
Licz. 4327 WSK 2001

mgr. inż. Antoni Sanojca

Warszawa, dnia 7.11. 196 r.
(miejscowość)

pułk. w st.sp. "Kortum"
Warszawa 86, plac Henkła 6 m.10.
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres
wydającego oświadczenie)

Oświadczenie świadka

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia formację wojskową od — do) ~~Armia Krajowa, Komenda Główna - b.szef O.I.KG~~

świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów

o ś w i a d c z a m,

że ~~Ob Bauer Maria~~ syn (córka)

urodz. dnia 2 grudnia 02 roku w Brasławiu o.woj.wileńskie jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(cą) oświadczenie i czasokres od — do): służby i walki w Oddz.V KG "S.Z.P." - "Z.W.Z." - Armia Krajowa, Zaoprzysiężona w październiku 1939 r. przez "Basię" Jadwigę Fiekarską - byłą kierowniczką lokalu pracy gen. Michała Karaszewicz-Tokarzewskiego, a następnie gen. Grot-Roweckiego. Równocześnie pełniła służbę kierowniczką zespołów obszługujących lokale pracy Komendantów SZP-ZWZ-AK. - Odznaczona rozkazem

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim "Mama" i "Renata" i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalności w czasie walki z okupantem hitlerowskim, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): KG z 3 maja 1944 Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami i rozkazem KG nr 542 z 2.10.44 Krzyżem Walki. Awansowana do stopnia porucznika rozkazem KG 871/BP z 23.09.1944. w Powstaniu Warszawskim walczyła w zgrupowaniu płk "Daniela" - Kamińskiego na Mokotowie. Podczas walk na Mokotowie w "Baszcie" ranna odłamkami granatnika przeszła kanałami do Śródmieścia, w których została zatruta gazami bojowymi przez Niemców aż do utraty wzroku, co pozostawiło trwałe kalectwo. Za dzielną i bohaterską postawę w czasie ponad 4-letniej konspiracji i walk w "Baszcie" została dwukrotnie odznaczona.

Jeśli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej wydanej przez Zarząd Okręgu w nr 45672/Okręg Warszawski
i MECHANIZACH BUDOWNICTWA

Stwierdzam, że treść podpisu ob. Antoniego Sanojcy
Warszawa, 19.04.1970 r.
lub Zarządu ZBoWiD)

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

Antoni Sanojca
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres
funkcja, stanowisko)

mgr inż. A.Sanojca ps. Kortum
b.szef Oddz.I.KG.AK

12-30 Pluta-Leochowicz Karimier
"Kucorabo"

Warszawa, dnia 5 października 1969 r.
(miejscowość)

W-wa 22, ul. Filharmonii 51a 2.
(Nazwisko, imię, pseudonim i adres
wydającego oświadczenie)

Oświadczenie świadka

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): szufla i walki w Armii Krajowej, 6. batalion O.U. szufla
K.G. A.K. —

świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów

o s w i a d c z a m,

że Ob. Bauer Marce id. Markat syn (córka) Stanisława i Ludwika Rudnickich
urodz. dnia 2 grudnia 1902 roku w Porostawie Woj. Wlkp.
jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka): (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(cą) oświadczenie i czasokres od — do): szufla i walki powstaniowych
z ramienia oddziału O.U. szufla K.G. A.K. Bydgoskiej nadreduktu powstani-
owego od 1941 do powstania warszawskiego włącznie. Była adresem
w Powstaniu Warszawskim 1944 - i w dalszej służbie po powstaniu.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim "Mama" i "Renata" i pełnił(a) funkcję. — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalności w czasie walki z okupantem hitlerowskim, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): Pełniła funkcję kierowniczką lokalną pracy Komendanta Wroniego A.K. w m. Karczewo przy ul. Marszałkowskiej 4, od października 1939 do wybuchu powstania w 1944. Równocześnie pełniła służbę kierowniczką respektów szufla i w tym czasie pracę Komendanta i szufla O.U. szufla. Później pełniła służbę kierowniczką i specjalną zlecen Komendanta Wroniego przy całym okresie czasu od października 1939 do stycznia 1945. - Za przynajmniej w służbie kompi. i walec została odznaczona 20.08.1944 r. 3. V. 1944 21.08.1944 Krzyżem Zasługi z Mieczami i 20.08.1944 r. 2. X. 1944 - Krzyżem Waleczny. Została awansowana do stopnia porucznika 20.08.1944 r. 23. IX. 1944

Jeśli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej wydanej przez Zarząd Okręgu w Warszawa Nr 6612.

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

K. Pluta-Leochowicz
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy,
funkcja, stanowisko)
b. batalion O.U. szufla K.G. A.K.

(pieczęć i podpis odpowiednich władz
lub Zarządu ZBoWiD)

Jedn. zam. nr 3790 PWH/Wa/CWD
RZG — 1965 100 000 szt. A4x2 piśmienny 594x841 7 kl. 60 g. N-10

Wpłynęło dnia 4 XI
Ldz. 4327 WSK 2001

SJ. 5901987.
data: 21. IV 1920
883-

Deklaracja członkowska

Proszę o przyjęcie mnie w poczet członków zwyczajnych Związku. Zobowiązuję się być aktywnym członkiem organizacji, przestrzegając w praktyce zasad ideowych, Statutu Związku oraz uchwał i postanowień władz ZBoWiD

I

1. Nazwisko B A U E R imię Maria
Nazwisko panięskie (dla mężatek) Narbutt
2. Imiona rodziców i nazwisko rodowe matki Stanisław i Ludwika z Rudnickich
3. Data urodzenia 1902 - 9 grudnia miejsce urodzenia Brasław, b.woj.Wileńskie
4. Stan cywilny wdowa 5. Zawód pracownik umysłowy
6. Wykształcenie (ogólne i specjalne) średnie
7. Adres zamieszkania Warszawa, ul. Marszałkowska 4 m. 2
Telefon domowy 21 - 72 - 09
8. Miejsce pracy i zajmowane stanowisko Wydawniczo-Oświatowa Spółdzielnia Inwalidów
"Wspólna Sprawa" - 1/2 etatu, referent /emerytka /
Telefon w miejscu pracy 26-04-15
9. Przynależność partyjna bezpartyjna
10. Stopień wojskowy (nadany przez MON) - porucznik A.K. (rozkaz K.G.A.K. 871/BP z 23.IX.1944 r.)
11. Posiadane odznaczenia (rodzaj, klasa, stopień, kto nadał, rok nadania)
Krzyż Walecznych - rozkaz K.G. Nr.512/BP z dn.XI.1944 r.
Złoty Krzyż Zasługi z Mieczami nadany przez dowódcę Armii Krajowej w dn. 3.V.1944 r.

II

UWAGA: Zgodnie ze Statutem oraz regulaminem weryfikacyjnym ZBoWiD uprawnienia do zweryfikowania i przyjęcia do Związku w charakterze członków zwyczajnych posiadają:

- uczestnicy walk rewolucyjnych 1905 roku, Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej i Wojny Domowej Związku Radzieckiego;
- bojownicy o polskość i wolność narodową Gdańska, Pomorza, Warmii, Mazur, Śląska, Wielkopolski i Ziemi Lubelskiej;
- uczestnicy walk przeciwko reakcji i faszyzmowi oraz antyfaszystowscy więźniowie okresu międzywojennego;
- uczestnicy walk o wolność i demokrację za granicami kraju, w szczególności walk w obronie republikańskiej Hiszpanii;
- członkowie organizacji antyhitlerowskiego Ruchu Oporu w kraju i poza jego granicami, organizatorzy tajnego nauczania oraz osoby, które zasłużyły się szczególnie wspieraniem walki z hitlerowskim okupantem;
- więźniowie hitlerowskich więzień i obozów koncentracyjnych, prześladowani za antyfaszystowską działalność lub ze względów narodowościowych, światopoglądowych albo rasowych;
- kombatanci polskich sił zbrojnych oraz armii alianckich z wszystkich frontów II wojny światowej;
- uczestnicy walk zbrojnych z reakcyjnym podziemiem w okresie po wyzwoleniu Polski.

12. Działalność przedwojenna, okupacyjna i powojenna, na podstawie której ubiega się o członkostwo Związku — wymienić dokładnie partię polityczną, formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową itp.: Rok 1933-1939 — ZHP Koła Przyjaciół; Sekretarz Zarządu Koła Przyjaciół Gimn. im. J. Słowackiego, Przewodniczącą Sekcji Bibliotekarskiej, Historycznej w tym gimnazjum. Koło Przyjaciół w gimn. Królowej Jadwigi; Rok 1939 — wrzesień : cywilna obrona Warszawy w szeregach ZHP; okupacja — 1939-1945 — w "SZP"; ZWZ; AK.

13. Data i miejsce wstąpienia: Zaprzysiężona przez "Basię" — Jadwigę Piekarską w lokalu przy ul. Marszałkowskiej 4 m.2 w październiku 1939 r.

14. Używane pseudonimy: "MAMA", "RENATA"

15. Przebieg działalności, udział w walkach, pełnione funkcje, pod którym dowództwem, kierownictwem, w jakich oddziałach, jednostkach, w jakich miejscowościach, wszelkie zmiany i czasokres (od — do):

Od października 1939 r. do wybuchu powstania w 1944 roku pełniłam funkcję kierowniczkę lokalu Komendanta Głównego przy ul. Marszałkowskiej 4 m. 2. Równocześnie utrzymywałam łączność z zespołami obsługującymi lokale pracy Komendanta i Szefa O.V.sztabu. Ponadto pełniłam służbę łączniczkę do specjalnych zleceń Komendanta Głównego od października 1939 r. do stycznia 1945 r. W czasie powstania skatowana przez Niemców, wyrzucona z lokalu przy ul. Marszałkowskiej 4 przedarłam się z grupą A.K. na Mokotów walcząc do końca w szeregach "Baszty", Ranna odłamkiem granatnika przeszłam kanałami do Śródmieścia. W kanałach zostałam przez Niemców zatruta gazami bojowymi aż do utraty wzroku, co pozostawiło ślady na całe życie.

16. Pobyt w więzieniach, na zesłaniu, w katorżce, w obozach karnych, koncentracyjnych i jenieckich — wymienić daty, okres i powód pozbawienia wolności, nazwy więzień lub obozów, numery więziarskie: w czasie okupacji w mieszkaniu moim przy ul. Marszałkowskiej nr 4, mieściła się "kwatery" Komendanta Głównego AK. W okresie okupacji, z rozkazu przełożonych musiałam opuścić mieszkanie oraz zlikwidować i zabezpieczyć materiały konspiracyjne przed najściem gestapo. Po dwukrotnym przeprowadzeniu rewizji przez gestapo, nic nie znaleziono. Musiałam ukrywać się przez okres dłuższy pełniąc nadal służbę w szeregach AK.

17. Data i okoliczności odzyskania wolności: Po kapitulacji Warszawy, w uzgodnieniu z Komendą Główną AK, wyszłam z Warszawy, z ludnością cywilną pod opieką łączniczki ps. "Córka", "Inka" (ze względu na komplikacje ze wzrokiem). Zostałam wyzwolona w dniu 17 stycznia przez Armię "dziecką" w Częstochowie, gdzie przebywałam u rodziny po ucieczce z pruszkowskiego transportu pod Kielcami.

18. Przebieg działalności zawodowej, społeczno-politycznej wojskowej itp. w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do chwili obecnej — wymień zajmowane ważniejsze stanowiska, pełnione funkcje, daty, miejscowości. Jeśli kandydat(ka) był(a) karany(a) przez sądy PRL, powinien(na) podać za jaki rodzaj przestępstwa, czy korzystał(a) z ustawy amnestyjnej, rehabilitacji sądowej, zatarcia skazania, kiedy i gdzie: Po wyzwoleniu wróciłam do Warszawy. zgłosiłam się do pracy w Zarządzie Miejskim. Pracowałam w charakterze pracownika umysłowego od 1.IV.46 r. do 30.XI.1959 r. Początkowo w Referacie Terenowym Ekshumacji. Po jego likwidacji - w różnych placówkach: w Opiece Społecznej w Służbie Zdrowia, w Stacji Sanitarno Epidemiologicznej, w Żłobku, w Trzychodni. Po przejściu na rentę inwalidzką pracowałam na 1/2 etatu w Inwalidzkiej Spółdzielni Pracy "Projektant". W okresie likwidacji tej Spółdzielni, zostałam przeniesiona do w/wymienionej Wydawniczo-Oświatowej Spółdzielni "Wspólna Sprawa". Pracuję tam od 5.II.1962 r., obecnie jako referent na 1/2 etacie. Zaświadczenia z mojej pracy posiadam i złożę na żądanie. Aresztowana bezpodstawnie w 1951r., niesłusznie skazana w 1952r. zostałam zrehabilitowana w 1957r. /nr orzeczenia Zg.Og.563/56/ b.N.S.W. i wróciłam do poprzedniej pracy w Wydziale Służby Zdrowia PRL.

19. Czy w okresie II wojny światowej odstąpił(a) od obywatelstwa polskiego, przyjmując obywatelstwo niemieckie lub inne uprzywilejowane przez rząd hitlerowski, kiedy i gdzie: nie

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

Maria Bauerowa
(podpis)

Warszawa, 20 dnia lutego 1967 r.
(miejscowość)

- Spis załączników: 1. Ośw. św. Klimaszewskiej Wiktorii ps. "Znicz", Czł. Rady Naczeln. ZBoWiD. , z dn. 20.II.1970 r.
2. Ośw. św. - mgr.inż. ps. "Kortum" z dnia 7.II.1969r.
3. Antoniego Sanojcy
4. 2 fotografie

Członkowie wprowadzający

Wprowadzając w poczet członków zwyczajnych Ob. Bauer Maria oświadczamy, że wymieniony(a) jest nam osobiście znany(a) i bierzemy na siebie odpowiedzialność za jego (jej) obywatelską postawę i poziom moralny, co niniejszym stwierdzamy własnoręcznymi podpisami:

1. Nazwisko i imię Klimaszewska Wiktorii
Adres zamieszkania Warszawa 22, Filisowa 62 m 39
Członek zwyczajny ZBoWiD leg. czł. Nr 55 (22.01.1970r.)

Antonina Klara Maczelaj ZBoWiD Maria Bauerowa
(podpis)

1/2-34

2. Nazwisko i imię mgr inż Antoni Sanojca ps. Kortum

Adres zamieszkania Warszawa 86, p.o. Henkla 6 m.10

Członek zwyczajny ZBoWiD leg. czł. Nr 156572/okręg Warszawski

Antoni Sanojca
(podpis)

ZARZĄD OKRĘGU ZBoWiD — OKRĘGOOWA KOMISJA WERYFIKACYJNA

w .....

Zarząd Oddziału ZBoWiD w ..... przedstawia niniejszą deklarację członkowską wraz z załącznikami w celu zaopiniowania kandydata przez Okręgową Komisję Weryfikacyjną. Jednocześnie stwierdzamy własnoręcznie podpisów członków wprowadzających.

Sekretarz

Prezes Zarządu

(pieczęć)

Opinia Okręgowej Komisji Weryfikacyjnej

Na podstawie przedstawionych dokumentów zaopiniowano w dniu ..... 196... r

*) a) przyjąć w poczet członków zwyczajnych ZBoWiD;

b) odmówić przyjęcia w poczet członków zwyczajnych ZBoWiD z powodu .....

Członkowie O.K.W.

Przewodniczący O.K.W.

(podpis)

(podpis)

Wydano legitymację członkowską

Nr ..... z dnia ..... 196... r.

Nr ewid. Okręgu .....

*) niepotrzebne skreślić.

Wpłynęło dnia 4 XII
Ldz. 4329 WSK 2001

ZAŚWIADCZENIE

Nr DK-8242/W

WARSZAWA
dnia **9.01.** 19**71**r.

Zaświadcza się, że
Obywatel

BAUER Maria

(nazwisko i imię)

c. Stanisława

(imię ojca)

za udział
w walkach z hitlerowskim okupantem
w latach 1939-1945
został przez kompetentne władze

odznaczony

KRZYŻEM

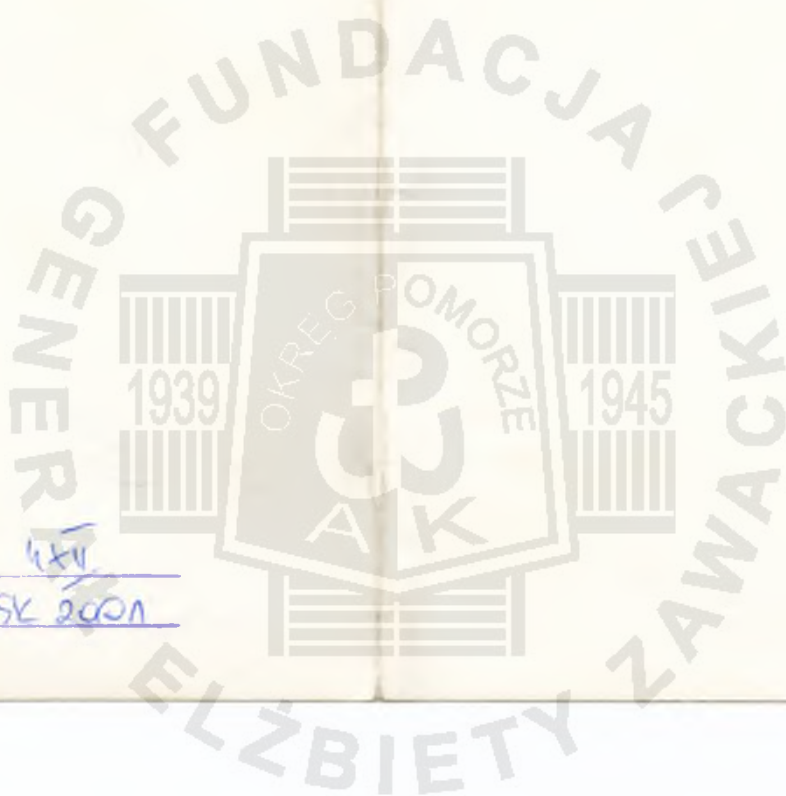
WALECZNYCH

SZEF DEPARTAMENTU KADR MON

1/2-36

1/2-35

Wpłynęło dnia 1 IV
Licz. 4324 WSK 2001

ZAŚWIADCZENIE

Nr DK-8372/W

WARSZAWA

11.01.

19 71

dnia

Zaświadcza się, że

Obywatel

BAUER Maria

(nazwisko i imię)

c. Stanisława

(imie ojca)

za udział

w walkach z hitlerowskim okupantem

w latach 1939-1945

został przez kompetentne władze

odznaczony

ZŁOTYM KRZYŻEM ZASŁUGI

Z MIECZAMI

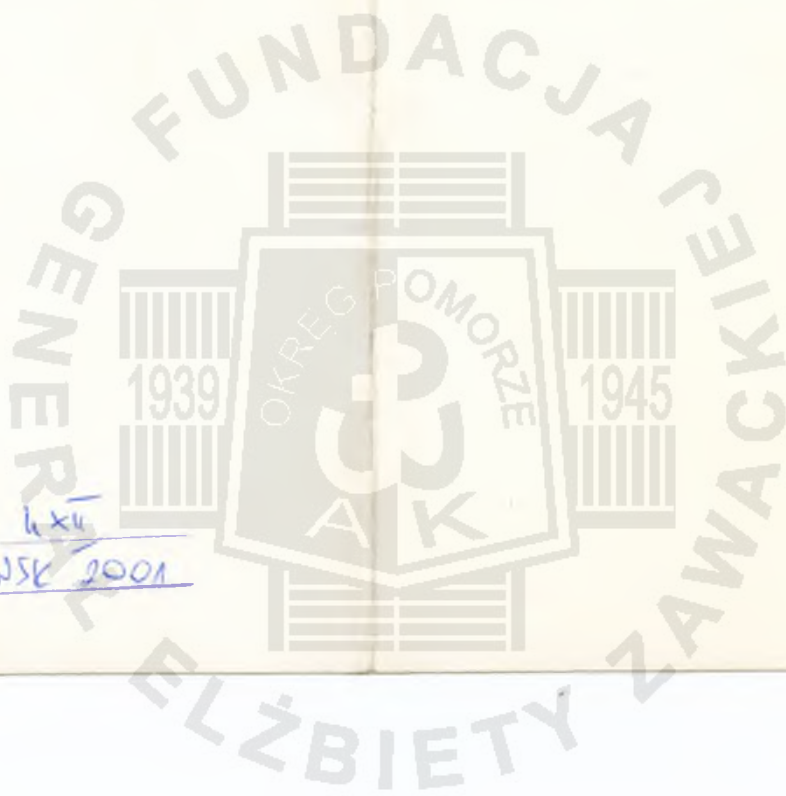

DEPARTAMENTU KADR MON

I/2-38

I/2-34

Wpłynęło dnia IX 4
L.dz. 4327 WSK 2001

5/2-38

FRAGMENT Z OBRAZU „GRUNWALD” JANA MATEJKI

W ROKU 1410 dnia 15 lipca, połączone wojska polskie, litewskie, smoleńskie, kijowskie, czeskie i morawskie, silne swoją jednością stoczyły na polach Grunwaldu zwycięski bój ze śmiertelnym wrogiem Słowiańszczyzny - krzyżakami.

W ROKU 1945, kiedy bohaterką walki Narodu Polskiego kierowała Krajowa Rada Narodowa, żołnierz polski walcząc ramię przy ramieniu z żołnierzem radzieckim, stanął z nim jako zwycięzca na gruzach Berlina.

Na wszystkich polach walki i na ziemi ojczystej Polacy zmagali się przez blisko 6 lat po bohatersku ze swym odwiecznym wrogiem. Po latach ciężkiej walki z niemieckimi i niemieckimi wrogami, po latach ciężkiej walki z niemieckimi i niemieckimi wrogami, ratując świat przed barbarzyństwem faszystowskim. Drugi Grunwald przyniósł ojczyźnie wolność, demokrację i powrót Ziemi Zachodnich do Macierzy.

Odnazka Grunwaldzka jest symbolem zwycięstwa nad Niemcami

ROZKAZEM Z DNIA 22 LIPCA 1945 ROKU
NACZELNY DOWÓDCA WOJSKA POLSKIEGO

nadał:

uczestnikowi walki zbrojnej z Niemcami
w latach 1939-1945

B A U E R Maria

c. Stanisława

ODZNAKE GRUNWALDZKA

Pieczęć

Nr 43929

Gratys

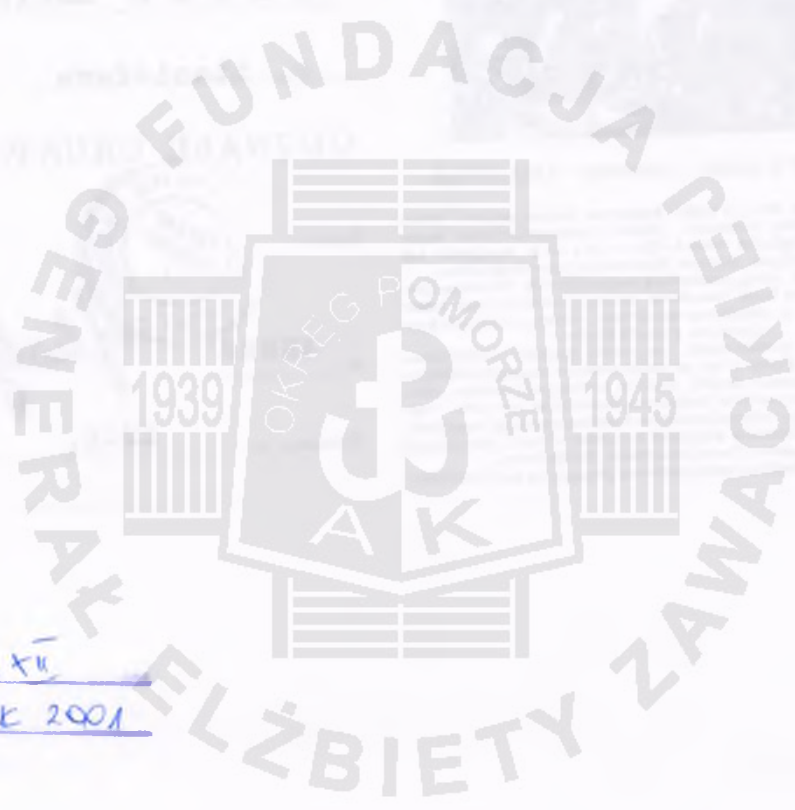
Warszawa, dn.

12.X.

1971 r.

ELŻBIETY ZAMCKE

FUNDACJA
KONKURSY
KONKURSY
KONKURSY
KONKURSY

Wpłynęło dnia 4 X II
L.dz. 4327 WSK 2001

SIŁY ZBROJNE
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Na podstawie art. 65 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r.
o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
(Dz. U. Nr 44, poz. 220)

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Rozkazem Personalnym Nr **07** z dnia **24 stycznia** 1972 r.

mianował

Obywatela **Marię BAUER c. Stanisława**

(stopień, imię, nazwisko i imię ojca)

na stopień

PORUCZNIKA

z dniem **24 stycznia** 19 **72** r.

SZEF DEPARTAMENTU KADR MON

Zygmunt Zieliński
gen. bryg. dr Zygmunt ZIELIŃSKI

Warszawa dnia **2 lutego** 19 **72** r.

Wpłynęła dnia 4 XII
Licz. 4324 USK 2001

1/2-41

KSIĄŻECZKA WOJSKOWA

Seria: AB

Nr 0027195

Fotografia o wymiarach 3x4 cm

AB 0027195

BAUER
nazwisko

Maria
imię

Stanisław Sudwka
imię ojca i matki

9 grudnia 1902 r.
data urodzenia

Brastaw ~ ZSRR
miejsce urodzenia oraz powiat i województwo

KSIĄŻECZKĘ WYDANO

dnie **18 lutego 1972 r.**

przez **Janusza Warszawa Śródm.**
nazwa sztabu wojkowego (numer jednostki wojkowej)

Al. J. [illegible]
podpis posiadacza książeczki

podpis posiadacza książeczki

Nr identyfikacyjny

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

podpis wydającego

1. Stopień wojskowy

Pomocnik
stopień

Rozkaz (personalny)

MAN

nr

dnia **24.01.1972 r.**

podpis

stopień

Rozkaz (personalny)

nr

z dnia

mp.

podpis

stopień

Rozkaz (personalny)

nr

z dnia

mp.

podpis

stopień

Rozkaz (personalny)

nr

z dnia

mp.

podpis

stopień

Rozkaz (personalny)

nr

z dnia

mp.

podpis

stopień

Rozkaz (personalny)

nr

z dnia

mp.

podpis

WYSTAWIŁ
23.10.01

WYSTAWIŁ
23.10.01

WYSTAWIŁ

WYSTAWIŁ

WYSTAWIŁ

WYSTAWIŁ

WYSTAWIŁ

WYSTAWIŁ

Wpłynęło dnia 4 X V
Ldz. 4327 WSK 2001

ZEZNA NIE ŚWIADKA

w sprawie rentowej Ob. **Bauer Marii** ur. **9.XI.1902**

Ja niżej podpisany(a) **Isabella Namyskowska** ur. **30.08.1917 r.**

zam. w **Warszawie, przy ul. Olesiańskiej 5 m.4** legitym. się dowodem osobistym

Nr **AP 2083673** zatrudniony w **Instytucie Reumatologicznym w Warszawie**

w charakterze **pracownika naukowego** rencista _____

_____ podać numer emerytury lub renty

w stosunku do zainteresowanego obcy — ~~rodziny~~ — **obcy** _____

_____ podać stos. powin.-pokr.

świadomy odpowiedzialności karnej z art. 247 kodeksu karnego, który za składanie nieprawdziwych zeznań prze-

widuje karę pozbawienia wolności do lat 5, a ponadto świadomy celu składania zeznań, oświadczam, że w spra-

wie **kontuzji** Ob. **Marii Bauer** jest mi wiadomo, co następuje:

w dniu 27.IX/września/ 1944 r. wychodząc z mego punktu przy ul. Hożej 27a, gdzie przebywałam po przejściu kanałami ze Starego Miasta, natknęłam się na grupę osób, niosących Ob. Marię Bauer i szukających pomocy lekarskiej. Ob. Maria Bauer była w stanie silnego szoku i dezorientacji. Stwierdziłam silny obrzęk i zaczerwienienie spojówek oczu z silnym żółwieniem, objawy zaburzenia krążenia i rozlanego bronchitru. Po wyprowadzeniu Ob. Marii Bauer ze stanu szoku i wyrównaniu krążenia zaopatrzyłam Ob. Marię Bauer w leki i poleciłam chorą umieścić pod opieką prywatną, wobec znacznego przepełnienia szpitali. Podałam swój adres, gdyby była potrzebna interwencja lekarska. Nie stwierdziłam u Ob. Marii Bauer objawów zranień odłamkowych. Ze słów osób niosących Ob. Marię Bauer wynikało, że wyszła ona z kanałów przy ul. Wilczej róg Al. Ujazdowskich w bardzo złym stanie i bezpośrednio potem zemdląca. Ze stanu, w jakim Ob. Marię Bauer badałam, wynikało, że musiała ona w czasie przebywania w kanałach ulec silnemu zatruciu /gaz żwawiący? inne gazy bojowe?/ Chorej więcej ni widziałam.

Ponadto jest mi wiadome, że Ob. _____ nie może przedłożyć zaświadczenia zakładu pracy o zatrudnieniu, ponieważ _____

np.: zakład pracy uległ likwidacji, a posiadane przez w/wym. dokumenty dotyczące zatrudnienia uległy zniszczeniu np. wskutek pożaru, powodzi, ewakuacji, zniszczenia domu w czasie działań wojennych itp.

Nie mogę określić powodów, dla których zainteresowany nie może przedłożyć zaświadczenia zakładu pracy o zatrudnieniu*).

Okoliczności objęte zeznaniem są mi znane, ponieważ **udzielałam bezpośrednio Ob. Bauer Marii pomocy lekarskiej, a byłam lekarzem batalionu harcerskiego Wigry. Po przejściu ze Starego Miasta kanałami przebywałam w domu przy ul. Hożej 27a.**

podpis i pieczęć służbowa
pracownika spisującego zeznanie

Własnoręczny podpis świadka
INSYTYT REOMATELOON Du Namy stowsk. Hebel
Warszawa, ul. Spieralska Nr POŚWIDCZAM
tel. 44-42-41

Warszawa, dnia 22 XI 1933
podpis świadka

Inspektor Kadry

Barbara Precbratowska

UWAGA: Świadek winien dokładnie określić w sprawie pracownika, na rzecz którego zeznaje:

1. okres zatrudnienia i miejsce pracy oraz nazwę zakładu pracy,
2. charakter pracy, rodzaj pracy i zajmowane stanowisko,
3. czy praca była stała, sezonowa, dorywcza i jakie były przerwy w pracy. Jeżeli praca była sezonowa lub dorywcza — ile miesięcy w roku, tygodni w miesiącu lub dni w miesiącu (tygo dniu) trwało zatrudnienie?
4. ile godzin trwało zatrudnienie?
5. czy z tytułu pracy był ubezpieczony?
6. czy posiadał inne źródła utrzymania (np. warsztat rzemieślniczy, gospodarstwo rolne lub tp.) w okresie objętym zeznaniem?
7. jeżeli świadek razem pracował — to w jakich okresach i jakie posiada dowody własnego zatrudnienia?

*) niepotrzebne skreślić

3/2-44
Do sprawy Rp

Warszawa, dnia 20 grudnia 1973 r.

ZEZNANIE ŚWIADKA

w sprawie rentowej, Ob. Mazji Bauer ur. 9. XII 1906 r.

Ja niżej podpisany(a) Kazimierz Flute-Czadoski ur. 11 lutego 1898 r.

zam. w Warszawie, ul. Filtrów 57, 2. legitym. się dowodem osobistym

Nr 51 231373 5 zatrudniony w — rencista z tytułu szeregowej —

w charakterze — rencista Nr I. 506 229183
podać numer emerytury lub renty

w stosunku do zainteresowanego obcy — powinowaty — krewny —
podać stos. powin.-pokr.

świadomy odpowiedzialności karnej z art. 247 kodeksu karnego, który za składanie nieprawdziwych zeznań przewiduje karę pozbawienia wolności do lat 5, a ponadto świadomy celu składania zeznań, oświadczam, że w sprawie zatrudnienia Ob. Mazji Bauer jest mi wiadomo, co następuje:

Byłem jej bezpośrednim przełożonym ze szczebla szefa O.V. szt. KGAK Por. Maria Bauer, „Mama”, „Renata” — była w latach 1940-44 kierowniczką zespołów lokali pracy Kmta St. i szefa O.V. szt. KGAK — współorganizatorką w nich służby wewnętrznej, taczakowej i odnośnej. — W powstaniu warszawskim wraz z „Terenią” z Taczakami O.V.-K. miałym prowadzić pośredni punkt Taczak. między K.G. (Staszówka) i punktem KG „Barta” (Mokotów), mieczona cym się na ul. Marszałkowskiej 4 m 2. — Jak wiem z meldanków powstanców, kierownik O.V. („Bronki”) punkt powyższy został zajęty przez Niemców już w dniu 12. VIII 44. Por. M. Bauer i „Terenia” zdolały wyrwać się z ich rąk i dotrzeć na Mokotów do m.p. „Barty”. Otrzymały przydział do Dłwie Grupy „Północ” (d-aa „Karol”, szefstab. — „Gonia”) i pełniły służbę w Taczakach Grupy, aż do końca powstania. Po decyzji pfc „Karola” o opuszczeniu Mokotowa, weszły wraz z oddziałem pfc „Gonia” do kanałów celem odejścia do Śródmieścia. Zgubiono drogę. Kilkakrotnie biędrono, przekraczono strefy zagrożone i ostrelive przez Niemców. Wybudowała panika. Zginęła „Terenia”. Por. M. Bauerowa kilkakrotnie mdlała, traciła przytomność, doznawała, ja i inni halucynacji wzrokowych i słuchowych. Białkająca grupa odnalażt po kilkunastu godzinach, poszukując, por. „Nowina” i tyd, którzyś zdodał porbierec i porostali przy życiu wyprowadzili do Śródmieścia w dniu 27. IX. więz. przy ul. Wilczej i Alei Ujazdowskich. Por. M. Bauerwa znajdowała się w stanie b. ciężkim, na pol. obizkane. Jako ak

1/2-45

zdolna zupełnie do dalszej służby został przekazana do powstaniego szpitala przy al. Hłózej 18. pod opieką przydzielonej do niej "Inki". Po kapitulacji Powstania otrzymała obrotkowy opuszczenia Warszawy wraz z ludnością cywilną. — Po zakończeniu wojny porocudem dokraja i z obowiązkami B. pnetowane go przepytawołem towary o losy nanej B. współpracownikow. Wówczas poinformowano mnie (zob. "Berka" i "Daniela" z B. O. Ustka) — m. — ze ob. por M. Bauer "Renato" była wyewakuowana po powstaniu do Kiele, gdzie leczono ją do "Wy. zwolenia"; ze obecnie znajduje się w Warszawie i znou marka przy al. Marzotkowskiej 4m2 ale znajduje się w stanie pełnego inwalidztwa (schopenro nerwow) wymagającym pomocy bytowej i lekarskiej. Nie mogłem jej jednak ani aduwać ducioni pomocy, gdyż znou zostałem orientowany z nakazem M. B. P. i tym razem przebywadem w więzieniu przez 85 miesięcy (7 lat) aż do rehabilitacji w 1956 roku. — Ponadto jest mi wiadome, że Ob. nie może przedłożyć

zaświadczenia zakładu pracy o zatrudnieniu, ponieważ _____

np.: zakład pracy uległ likwidacji, a posiadane przez w/wym. dokumenty dotyczące zatrudnienia uległy zniszczeniu np. wskutek

pożaru, powodzi, ewakuacji, zniszczenia domu w czasie działań wojennych itp.

Nie mogę określić powodów, dla których zainteresowany nie może przedłożyć zaświadczenia zakładu pracy o zatrudnieniu*).

Okoliczności objęte zeznaniem są mi znane, ponieważ _____

podpis i pieczęć służbowa
pracownika spisującego zeznanie

Włodek B. Adamski
własnoręczny podpis świadka *Włodek B. Adamski*

WŁÓDEK B. ADAMSKI
Prowadzący kancelarię

U W A G A: Świadek winien dokładnie określić w sprawie pracownika, na rzecz którego zeznaje:

1. okres zatrudnienia i miejsce pracy oraz nazwę zakładu pracy,
2. charakter pracy, rodzaj pracy i zajmowane stanowisko,
3. czy praca była stała, sezonowa, dorywcza i jakie były przerwy w pracy. Jeżeli praca była sezonowa lub dorywcza — ile miesięcy w roku, tygodni w miesiącu lub dni w miesiącu (tygodniu) trwało zatrudnienie?
4. ile godzin trwało zatrudnienie?
5. czy z tytułu pracy był ubezpieczony?
6. czy posiadał inne źródła utrzymania (np. warsztat rzemieślniczy, gospodarstwo rolne lub tp.) w okresie objętym zeznaniem?
7. jeżeli świadek razem pracował — to w jakich okresach i jakie posiada dowody własnego zatrudnienia?

*) niepotrzebne skreślić

Wpłynęło dnia 4 XII
Ldz 4327 WSK 2001

5/2-46

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 171-81-4

WARSZAWA

dn. 11 lutego 1981 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

z dnia 11 lutego 1981 r.

odznaczony/a został/a

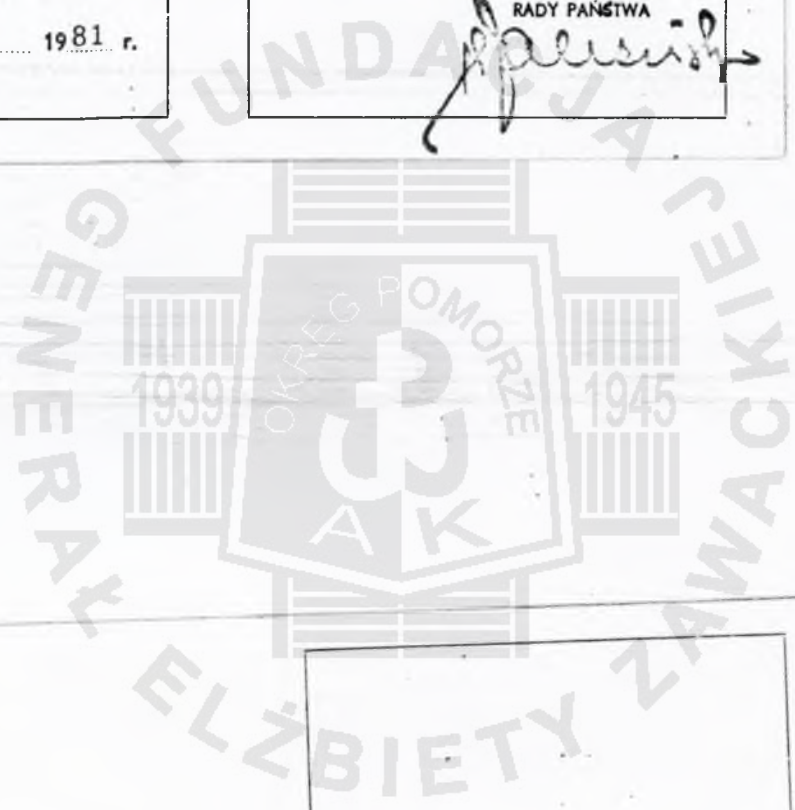
Ob. BAUER

Maria c. Stanisława

KRZYŻEM KAWALERSKIM
ORDERU ODRODZENIA POLSKI

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

[Handwritten signature]

»Intrograflex - 916

Wpłynęło dnia 4 XII
Licz. 4324 WSK 2001

3/2 41 Obwodowa ^{*)} Wojewódzka KOMISJA LEKARSKA DO SPRAW INWALIDZTWA I ZATRUDNIENIA

Nr 9 w Wnie

Nr sprawy (akt) 560277

Dnia 10.3.1981 r.

ORZECZENIE

W wyniku rozpatrzenia sprawy Ob. Bauer Maria
zam. Wzrost 178 cm 148 na posiedzeniu w dniu 10.3.81
Obwodowa — Wojewódzka*) Komisja Lekarska do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia w oparciu o obowiązujące przepisy

POSTANAWIA:

- A. ~~Uznać, że brak jest podstaw do zaliczenia Obywatela(ki) do jednej z grup inwalidów.~~
- B. 1. Uznać, że brak jest podstaw do ustalenia uprawnień do renty chorobowej.
2. Uznać, że Obywatel(ka) spełnia warunki niezbędne do uzyskania renty chorobowej na ..... miesięcy, licząc od daty wyczerpania zasiłków chorobowych.
3. Uznać, że renta chorobowa pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy — wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy — chorobą zawodową*).
- C. 1. Zaliczyć Obywatela(kę) do przewidywanej grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia.
2. Zaliczyć Obywatela(kę) do ..... grupy inwalidów w związku z wypadkiem przy pracy — wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy — wypadkiem w szczególnych okolicznościach — wypadkiem w zatrudnieniu — wypadkiem przy pracy w gospodarstwie rolnym — wypadkiem w służbie wojskowej — chorobą zawodową*).
3. Uznać, że inwalidztwo przewidywanej grupy pozostaje — nie pozostaje*) w związku ze działaniami wojennymi.
4. Uznać, że inwalidztwo ..... grupy jest spowodowane stanem narządu .....
5. Uznać, że inwalidztwo istnieje od ..... i w czasie zatrudnienia uległo — nie uległo*) poprawie — istotnemu pogorszeniu*).
6. Inwalidztwo jest trwale — czasowe.

Termin badania kontrolnego (dotyczy wyłącznie inwalidztwa) zgodnie

*) niepotrzebne skreślić

ZUS N-8 — Wypis z orzeczenia KIZ

9/2-48

7. Ustalić: a) wskazania do zatrudnienia raczne prace
- b) przeciwwskazania do zatrudnienia

D. Uzasadnienie orzeczenia

~~.....~~

* Od orzeczenia obwodowej komisji lekarskiej przysługuje Obywatelowi(ce) prawo wniesienia odwołania do wojewódzkiej komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia w ninie w terminie 14 dni od daty jego otrzymania. Odwołanie można wnieść ustnie lub pisemnie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Swobolinska 8

Prawo podniesienia zarzutu wadliwości niniejszego orzeczenia obwodowej komisji lekarskiej przysługuje w terminie 14 dni od daty wydania orzeczenia lekarzowi — wojewódzkiemu inspektorowi orzecznictwa inwalidzkiego.

O fakcie podniesienia zarzutu wadliwości orzeczenia Obywatel(ka) zostanie powiadomiony(a) osobnym pismem.

Jeżeli w przepisany terminie Obywatel(ka) nie wnieśli odwołania, a lekarz — inspektor nie podniósł zarzutu wadliwości, orzeczenie obwodowej komisji lekarskiej staje się prawomocne.

* Od orzeczenia wojewódzkiej komisji lekarskiej odwołanie nie przysługuje.

PRZEWODNICZĄCY KOMISJI
(Kierownik Komisji) (pł.)

* niepotrzebne skreślić
ZUS N-4

Zlec. nr 1271/S/12/WA KDA z. 2773 n. 46.600 bl. a 50 k. p. piśm. sat. VII kl. 63 g — 5.80

Wpłynęło dnia 4 XI
Ldz. 4327 USK 2001

1/2-48.
POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 1-84-3 K

WARSZAWA

dn. 18 stycznia 1984 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

z dnia 18 stycznia 1984r.

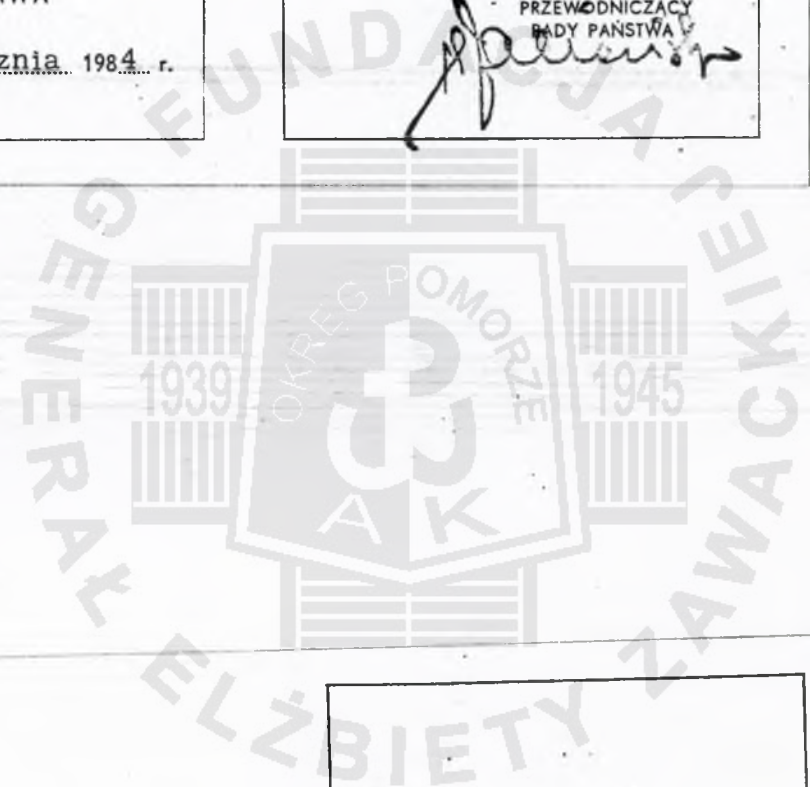
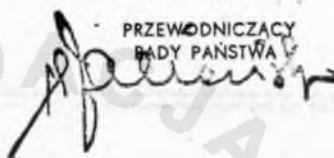
odznaczony/a został/a

Ob. BAUER

Maria c. Stanisława

WARSZAWSKIM
KRZYŻEM POWSTAŃCZYM

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

Wpłynęło dnia 12.05.2007
Licz. 4327 WSK 2007

Wpłynęło dnia 12.05.2007
Licz. 4327 WSK 2007

Wpłynęło dnia 4 XV
Licz. 4327 WSK 2007

5/2a

- Oświadczenie W. Klimaszewskiej, W-wa 1970,
10 mg p. 1, k. 1, s. 1 (50)
- Oświadczenie St. Grybowskiego, W-wa 1973,
1 kopia, k. 1, s. 2-3 (51-52)

1/22-a/40/
Klimaszewska Wiktoria Warszawa, dnia 20 lutego 1970 r.
pseud. "Znicz", W-wa 22, ul. Filtrowa 62/38 (miejscowość)

(Nazwisko, imię, pseudonim i adres
wydającego oświadczenie)

Oświadczenie świadka

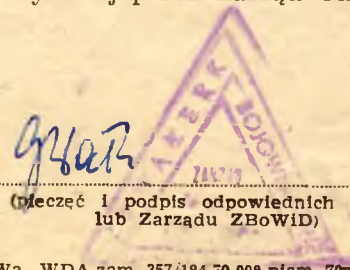
Ja, jako uczestnik(czka) wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia formację wojskową od — do): por. AK., b.V. Przewodnicząca Zarządu Okręgu W-siego Związku Harcerstwa Polskiego - Działacz Harcerski, b. więzień Szucha, Pawiaka, Ob. Konc. Oświęcim, Bergen-Belsen świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów

o ś w i a d c z a m,

ze Ob. Bauer Maria / z domu Rudnickiej
syn (córka) Stanisława i Ludwiki
urodz. dnia 2-go grudnia 1902 roku w Brasławiu b. woj. Wileńskie
jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(ą) oświadczenie i czasokres od — do): 1933 do 17. IX. 1942 / do dnia aresztowania mego/. W czasie oblężenia Stolicy jako długoletnia działaczka w Kołach Przyjaciół Harcerstwa, brała udział w Cywilnej Obronie Warszawy w szeregach pogotowia wojennego Harcerek Chorągwi Warszawskiej, a w czasie okupacji /po kapitulacji Stolicy/ należała do ZWZ AK.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim "Mama" i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalności w czasie walki z okupantem hitlerowskim, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod czym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): We wrześniu 1939 r. - w czasie oblężenia W-wy pełniła służbę pomocniczą w Pogotowiu Wojennym Harcerek Chorągwi W-skiej, organizując w mieszkaniu swoim przy ul. Marszałkowskiej 4 ośrodek wyżywienia i opieki nad uchodźcami, a w czasie nasilenia działań wojennych zorganizowała punkt sanitarny-opatrunkowy frontu Mokotów przy Marszałkowskiej 4. Po kapitulacji W-wy, w tymże lokalu pełniła funkcje kierowniczkę Kwatery Komendanta Głównego AK oraz łączniczkę do specjalnych zleceń Komendanta Głównego

Jeśli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej wydanej przez Zarząd Okręgu w Zarządu Głównego 55

Główny
Pieczeć i podpis odpowiednich władz
lub Zarządu ZBoWiD

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

/-/ Klimaszewska

(Nazwisko, imię, stopień wojskowy,
funkcja, stanowisko)

Członek Rady Naczelnej ZBoWiD.

Wpłynęło dnia 11 XI
Licz. 4329 NSE 2001

Warszawa

1. VIII. 73r.

Bauerowej Marii

Dr. Stefan Grzybowski

30.I.1999 roku

Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 4 m 1.

SJ-5045474

w Szpitalu Instytutu Hematologii Nr. Leg. 208/71.

lekarza stomatologa

XXXXXX XXXXX

Bauerowej Marii

Jestem jej sąsiadem od 1930r. i jej sprawy rodzinne i osobiste w ciągu 43 lat znamy mi są i są prawdziwe. Razem przeżyliśmy ciężki okres okupacji hitlerowskiej do 17.I.1945r. Wiadomym mi jest że od początku powstania walki podziemnej brała czynny udział w organizacji tajnej Armii Krajowej i doświadczyła się mianowania jej stopniem podporucznika W.P. Odbywały się u niej zebrania tajne w małych grupach, (tak jak u mnie tajne nauczanie Liceu Królowej Jadwigi)

Pamiętam że kilka dni przed powstaniem, doniosła mi o pogotowie alarmowym A.K., które było odwołane. Podczas powstania od 1.8.44r powstanie zastało nas w domu przy ul. Marszałkowskiej 4. i tam przebywaliśmy do 11.8.44r. i w tym dniu w mieszkaniu jej Marszałk.4 m 2 zastaliśmy je bite t.j. Ob. Marią Bauer i drugą łączniczką i ich krzyki wazedłem do nich w białym fartuchu lekarskim i skrótłem się do tych niemoż, że biedna samotna wdowa jest bez winy, ja jako lekarz tego domu znam je, przestali bić. Wytoż wymienione dostały szoku - ratunkiem je lekami, jakie miałem w domu i po kilku godzinach poczują się lepiej. Następnego dnia t.j. 12.8.44r. wypędzani z tego domu przez niemieców i skierowani na Rakowiec. U zbiegu ulic Puławskiej i Rakowieckiej udało się zbiedz Ob. Bauerowej z transportu, aby przedostać się do oddziałów A.K. na Mokotowie, co jej się powiodło.

Ponownie spotkałem się z Ob. Bauerową po wyzwoleniu Warszawy styczniu 1945r., kiedy tym, co udało się uciec z obozu w Pruszkowie wrócili do swoich mieszkań. Była ona wówczas wielce wyniszczone i b. nakażona się na dolegliwości sercowe, stany lękowe, zaniki esencjonalne pamięci, zaburzenia równowagi oraz nakażona się na znaczne pogorszenie wraku, czym się b. martwiła. Skierowałem ją do okulisty

3/2e-3 (52)

Z opowiadania mojej córki dr. Grzybowaciej Kampingy Barbary, która również brała udział w powstaniu w A.K., od wielu innych osób i z relacji samej Ob. Bauerowej i jej córki - wiem, że w czasie wycofywania się z wojakami powstania z Mokotowa do Śródmieścia, została zatruta w kanałach gazami.

Stan jej był ciężki i dolegliwości istnieją do tego czasu, była kilkanaście razy leczona w szpitalu, ostatnio w tym, co i ja pracuję, (Instytut Hemat)

Jako kolega męża w/wm. njr. dr. med. Jaha Bauera, który zginął na wojnie 1939. opiekowałem się Ob. Bauerową i jej córką. W 1945r. w związku z jej stanem wyniszczenia zdrowotnego opiekował się nią kolega mój dr. K. Basia, potem - dr. S. Jagielaki, dr. Knoffowa.

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Handwritten signature]

Wpłynęło dnia 11.11
L.dz. 4324 NSX 2001

II MATERIAŁY UZUPEŁNIAJĄCE RELACJĘ.

- Nowe wygłoszone na pogrzebie H. Bener przez księdza Stanisława Rowalskiego, I 1988, mps (ksero), k.1, s.1 (2 egz.)

Sw. Maria Bauer z domu Ostyk Narbutt, córka Stanisława i Ludwika z domu Rudnickiej urodziła się w Białymstoku woj. wileński dn. 9 grudnia 1902r. Wnuczka Teodora Narbutta Ostyk Narbutta historyka Litwy i bratanica Ludwika Ostyk Narbutta jednego z przywódców Powstania Styczniowego 1863r. na Litwie. W 1921r ukończyła gimnazjum im. Elizy Orzeszkowej w Wilnie w tymże roku wstąpiła w świątek małżeńską z dr. med. Janem Aleksandrem Bauerem, który jako major Wojska Polskiego poległ w Katyniu. Wychowana w domu w tradycji wielkiego patriotyzmu i niesienia pomocy bliźni całe swe życie poświęciła Ojczyźnie, rodzinie i pracy społecznej. W okresie międzywojennym działała aktywnie w organizacjach: "Sokoł", Kole Przyjaciół Harcerstwa, Przystosowaniu Wojskowemu Kobiet, oraz Towarzystwie Przyjaciół Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Warszawie. We wrześniu 1939r. w czasie oblężenia Warszawy pełniła służbę pomocniczą w Egzotycznym Wojskowym Harcerstwie Chocągwi Warszawskiej. W listopadzie 1939r. zaangażowana i aresztowana do służby konspiracyjnej P.S.Z., Z.W.Z., A.K., pełniła funkcję kierowniczką lokalu pracy Komendanta Głównego w/w organizacji aż do wybuchu Powstania Warszawskiego. Równocześnie pełniła służbę kierowniczką zespołów obsługujących lokal Komendanta i Szefa Odd. w Sztabie i łączności do specjalnych placówek Komendanta Głównego. W czasie Powstania Warszawskiego prowadziła Punkt Łączności między Komendą Główną A.K. i pułkiem Komendy Głównej "Baszta". Punkt ten został zajęty 10 sierpnia 1944r. przez Niemców. Udana ucieczka porwoliła śr. Marii-pseudonim "Mama" "Renata" przedostać się do Mokotowa, gdzie otrzymała przydział do dowództwa grupy "Północ" płk. "Karola" pełniąc służbę w łączności grupy. Po upadku Powstania na Mokotowie wycofała się kanałami do Śródmieścia. Ze względu na utratę wzroku spowodowaną zatruciem gazami w kanał, przebywała kilka dni w szpitalu polowym w Śródmieściu, a następnie rozkazem K.G.A.K. wyszła z Warszawy z ludnością cywilną pod opieką łączniczki ps. "Inka". Połączenie z transportu pod Kielcami, po intensywnym leczeniu i odzyskaniu wzroku w listopadzie 1944r. podjęła dalszą pracę konspiracyjną w Częstochowie aż do Wyzwolenia. Po powrocie w kwietniu 1945r. do Warszawy pracowała w Oświacie Sanitarnej i Opiece Społecznej P.R.M. w Warszawie. Aresztowana w 1950r., zwolniona na mocy amnestii w 1956r. została całkowicie zrehabilitowana wyrokiem Zgromadzenia Sędziów Najwyższych Sądu Wojskowego w styczniu 1957r.. W 1958r. powraca do pracy w Wydziale Służby Zgromadzenia P.R.M. w Warszawie a od 1962r. pracowała w Inwalidzkiej Spółdzielni Pracy "Wspólna Sprawa" do czasu przejścia na emeryturę w 1965r.. Od tego czasu pracowała aktywnie społecznie w Komisji Historii Kobiet w walce o Niepodległość/Towarzystwo Miłośników Historii/ będąc członkinią Komitetu Redakcyjnego pracy p.t. "Materiały do stworzenia biograficznego i kobiet uczestniczek w walce o Niepodległość Polski 1939r-1945r.". W 1975r. ze względu na chorobę musiała zaprzestać w/w pracę. Mianowana do rangi porucznika w okresie służby konspiracyjnej została odznaczona: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Krzyżem Walecznych, Krzyżem Armii Krajowej i Krzyżem Partyzanckim. Zmarła po długiej chorobie dn. 5 stycznia 1988r. pozostawiając po sobie w wielkim smutku córkę, wnuczkę, siostrę, prawnuczkę i siostrzenicę. Całe swe życie i pogodne życie poświęciła miłości Boga, Ojczyzny, Rodziny i Bliźnich.

wygotował na pogrzebie ksiądz Proboszcz
Stanisław Rawski
sierpień 1988r.

M. Bauer - Celler

Sw. Maria Bauer z domu Ostyk Narbutt, córka Stanisława i Ludwiki z domu Rudnickiej urodziła się w Brasławiu woj. wileńskie dn. 9 grudnia 1902r. Wnuczka Teodora Narbutta Ostyk Narbutta historyka Litwy i bratanica Ludwika Ostyk Narbutta jednego z przywódców Powstania Styczniowego 1863r. na Litwie. W 1921r. ukończyła gimnazium im. Elizy Crzeszkowej w Wilnie w tymżeż roku wstąpiła w świątek małżeńskie z dr. med. Janem Aleksandrem Baueren, który jako major Wjska Polskiego poległ w Katyniu. Wychowana w domu w tradycji wielkiego patriotyzmu i niesienia pomocy bliźni całe swe życie poświęciła Ojczyźnie, rodzinie i pracy społecznej. W okresie międzywojennym działała aktywnie w organizacjach: "Szkół", Kole Przyjaciół Harcerstwa, Przysposobieniu Wojskowemu Kobiet, oraz Towarzystwie Przyjaciół Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Warszawie. We wrześniu 1939r. w czasie oblężenia Warszawy pełniła służbę pomocniczą w Pogotowiu Wojskowym Harcerzek Chocragwii Warszawskiej. W listopadzie 1939r. zaprzysiężona i amobilizowana do służby konspiracyjnej P.S.Z., Z.W.Z., A.K.. Pełniła funkcję kierowniczką lokalu pracy Komendanta Głównego w/w organizacji aż do wybuchu Powstania Warszawskiego. Równocześnie pełniła służbę kierowniczką zespołów obsługujących lokal Komendanta i Szefa Oddz. V Siatki i łączniczką specjalnych placów Komendanta Głównego. W czasie Powstania Warszawskiego prowadziła Punkt Łączności między Komendą Główną A.K. i pułkiem Komendy Głównej "Baszta". Punkt ten został zajęty 10 sierpnia 1944r. przez Niemców. Udana ucieczka pozwoliła śr. Marii-pseudonim "Mama" "Renata" przedostać się do Mokotowa, gdzie otrzymała przydział do dowództwa grupy "Północ plk. "Karola" pełniąc służbę w Łączności grupy. Po upadku Powstania na Mokotowie wycofała się kanałami do Śródmieścia. Ze względu na utratę wzroku spowodowaną zatruciem gazami w kanale, przebywała kilka dni w szpitalu polowym w Śródmieściu, a następnie rozkazem K.G.A.K. wyszła z Warszawy z łącznością cywilną pod opieką łączniczki ps. "Inka". Północznie z transportu pod Kielcami, po intensywnym leczeniu i odzyskaniu wzroku w listopadzie 1944r. podjęła dalszą pracę konspiracyjną w Częstochowie aż do Wyzwolenia. Po powrocie do Warszawy pracowała w Oświacie Sanitarnej i Opiece Społecznej P.R.N. w Warszawie. Aresztowana w 1950r., zwolniona na mocy amnestii w 1956r. została całkowicie zrehabilitowana wyrokiem Zarządzenia Sędziów Najwyższych Sądu Wojskowego w styczniu 1957r.. W 1956r. powraca do pracy w Wydziale Służby Zarządu P.R.N. w Warszawie a od 1962r. pracowała w Inwalidzkiej Spółdzielni Pracy "Wspólna Sprawa" do czasu przejścia na emeryturę w 1965r.. Od tego czasu pracowała aktywnie społecznie w Komisji Historii Kobiet w walce o Niepodległość/Towarzystwo Miłośników Historii/ będąc członkiem Komitetu E. Cichego Pracy p.t. "Materiały do słownika biograficznego kobiet uczestniczek walk o Niepodległość Polski 1939r-1945r.". W 1975r. ze względu na chorobę musiała zaprzestać w/w pracę. Mianowana do rangi porucznika w okresie służby konspiracyjnej została odznaczona: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Krzyżem Walecznych, Krzyżem Armii Krajowej i Krzyżem Partyzanckim. Zmarła po długiej chorobie dn. 5 stycznia 1988r. pozostawiając po sobie w wielkim smutku córkę, wnuczkę, siostrę, prawnuczkę i siostrzenicę. Całe swe życie i pogodny żywot poświęciła miłości Boga, Ojczyzny, Rodziny i Bliźnich.

wygotowił na pogrzebie Księżka Probaszer
Stanisław Rewski
sierpień 1988r.

M. Bauer-Geller

III/1 MATERIAŁY DOT. RODZINY RELATORA

- Nekrolog Teodory z Ostyk - Neubuttin Monczuńskiej z 27 marca 1829, Blich, Ksero, k.1. s.1.
- Herb rodu Ostyk - Neubuttin, Ksero, k.1. s.1.
- Zawiadomienie dla Teodory Monczuńskiej o odwołaniu Orderem „Odwołanie Paski”, Ksero, k.1, s.1.
- Fotografie T. Monczuńskiej, reprodukcje i oryg.
- Fotokopie listu z roku 1863
- Referat J. Bauer - Gellert (córki M. Bauer / z okazji uroczystości poświęconej przodkom z rodu Teodora Ostyk Neubutte, mps (Ksero), k.5, s.5.
- Podziękowanie z Muzeum Nowodworskiego w W-wie za przekazanie portretu Teodory Monczuńskiej, W-wa 2 VII 1868, mps (Ksero), k.1. s.1.
- Kwit z Muzeum Nowodworskiego w W-wie Nr 5815, mps (Ksero), k.1, s.1.

TEODORA Z OSTYK-NARBUTTÓW

MONCZYŃSKA

kawaler orderu „Polonia Restituta“

ur. w r. 1839 w Szawrach Ziemi Grodzieńskiej, opatrzona św. Sakramentami, po ciężkich cierpieniach zmarła dnia 27 marca 1925 r. w Zakładzie na Blichu.

Nabożeństwo i wyprowadzenie zwłok odbędzie się w poniedziałek dnia 30 b. m. o godzinie 9-tej rano z kaplicy SS. Felicjanek na Blichu, o czem zawiadamia pogrążona w żałobie rodzina.

3/1

Herb rodu Ostyk - Narbutto'w

retarz

WOJEWODY KRAKOWSKIEGO

Jaśnie Wielmożna Pani !

Z kancelarii Kapituły ^{Orderu} "Odrodzenia Polski" nadeszły insygnia orderowe, które zgodnie z ustalonym na zasadzie art.7 statutu Orderu "Odrodzenia Polski" ceremoniałem, ma Pan Wojewoda wręczyć w sposób uroczysty:-

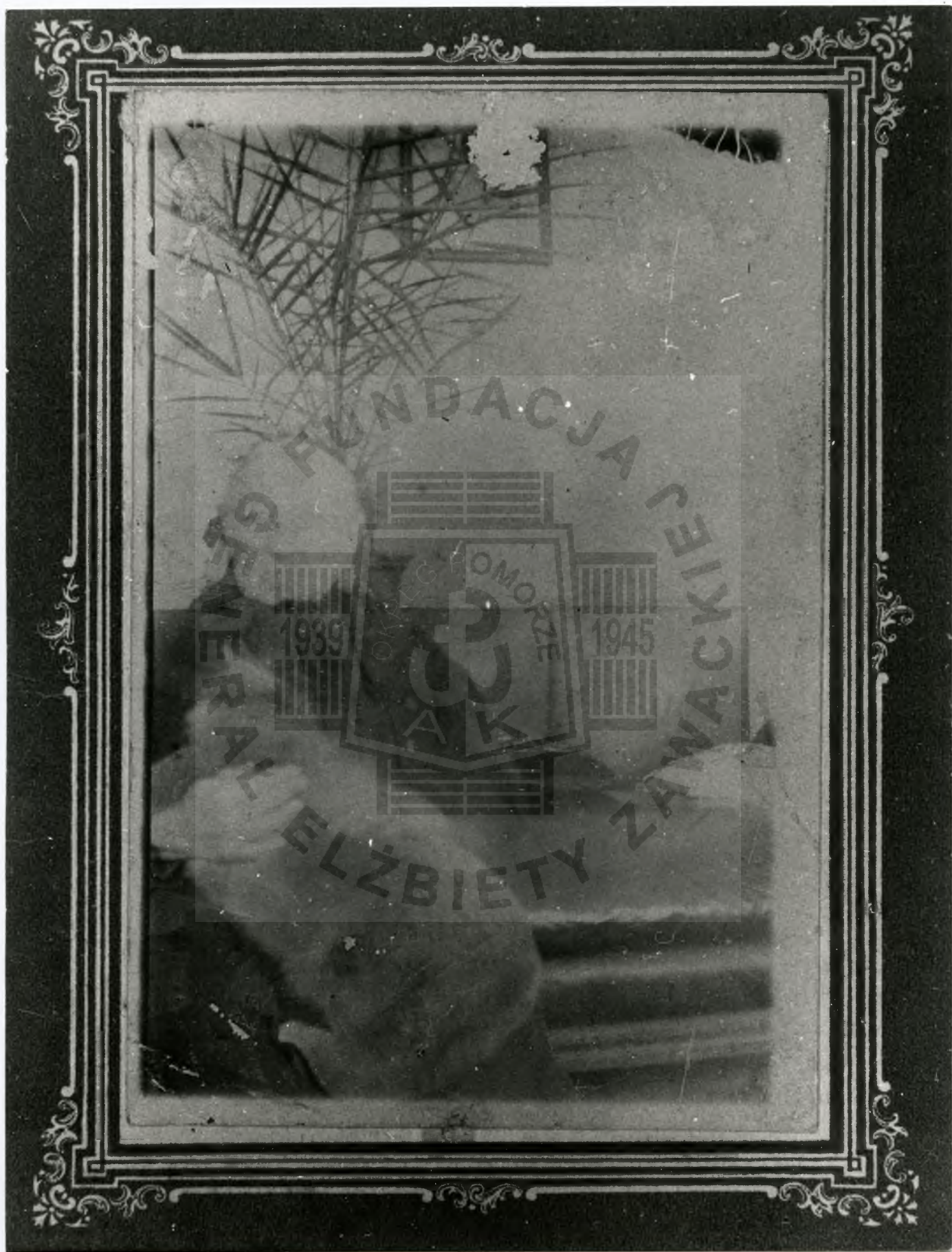
O tem mam zaszczyt zawiadomić z polecenia Pana Wojewody z uprzejmem zaproszeniem do jawienia się w Jego biurze w tym celu w sobotę dn. 24 bm. o godzinie 11-tej, lub o łaskawe zawiadomienie mnie w ciągu jutrzejszego dnia o zachodzącej przeszkodzie.-

Z wyrazem głębokiego szacunku

Felix Stanczyński

Kraków, dnia 22 maja 1934.

T. Moncewiska

L. dz. 2421 WSK 01

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

DRUKI

Teodora Moncerńska
Pamiętnik 1963r

(z obrazem - spiszem) Baner -
Gellert

prekasa E2
ni wra 25 (2001)

W moim Teologicznym Seminarium

W. Russ, Drodzko, Boryslaw, Truskawiec.

1939

1945

U. dz. 2421 NSK 01

Fotokopia
listu z roku 1863
/Powstanie Styczniowe/

... w tym czasie byłam w Warszawie
... i nie mogłam być w Warszawie
... w tym czasie byłam w Warszawie
... i nie mogłam być w Warszawie

Witwa w Warszawie...
... w Warszawie...
... w Warszawie...
... w Warszawie...

... w Warszawie...
... w Warszawie...
... w Warszawie...
... w Warszawie...

W Warszawie...
... w Warszawie...
... w Warszawie...
... w Warszawie...

W Warszawie...
... w Warszawie...
... w Warszawie...
... w Warszawie...

Andrzej... bliżej i w
tych chłopach... Panie...
- stanął w prozycii...
ale...
Pilecki...
władztwa...
Toloczko...
Wład...
chleb...
poruszył...
w... 200

Zgodnie...
On...
Boles...
Andrzej...
i...
z...
i...
Brzozowski...
Jacek, Jacek...
Kujaw...
w...
w...
w...

Andrzej...
w...
ch...
w...

W brylantowy jubileusz, i w dniu
stała się pomyślnie przesyłać
swoją fotografię, Prinsu warty
kierować i mieć list straszący,
ciężki wydech srocy i dźwięk srocy
wielokrotny, i w tym dniu
sunt podaje. — Czy drugi Paris
wytula, Wicem króla 'kon Thoma
Himaczenie polskie Guba. —
ciężka sroca bawia, jak w srocy
tego autora. Guberni srocy fut i
Watomieci srocy i srocy
mistrzowski casy i Morski
widzenie srocy profesor sie stary
sucha srocy. Wszechemie srocy
Kisielki profesora Osser i srocy
piersza srocy i srocy srocy
Przez kraj ludzi, wiewiat i bacy
nastepna "cien srocy Wszechemie"

to drogiu Pania bawro ujmie-
yaki to iacze bierzej Pani Synow
Kiej? To nie wiem, prawda iwa
P.P. Alfredu dawno nie widziałem
3go Listopada prawda przednie
pewnie to Pomocnik, i wtedy
skromny Dworek nie otworzy
bedie tu Preswicie, i starych
przejaciel!

Wskazywaniem wiezom, cisze
Kierow to droga yamde prasy
Drogiu Pani bawro wiele
Suzerore Darius.

Maryja

P.S. Dajcie mi matu matu
bota grupę i lista przez moja
Synow w sierpniu tego lata.

11-1
Referat wygłoszony przez Marię Bauer-Gelli
nr 1834 r. 10 w - 0 Anbraku
Włodo Naczy nr
zaproszenie Towarzystwa Kulturalno-
Amatorskiego Białorusi.

Szanowni Państwo!
Jestem głęboko wzruszona faktem możliwości uczestniczenia wraz z najbliższą rodziną w uroczystościach poświęconych moim przodkom z rodu Teodora Ostyk Narbutta.

Dziękuję więc serdecznie wraz z moją rodziną za otrzymane zaproszenie, oraz pamiętać o naszym rodzie.

Poznanie losów rodziny Teodora Ostyk Narbutta nie jest łatwa i wymaga zrozumienia atmosfery panującej w jego rodzinnym domu w Szawrach.

Sam Teodor - wielki patriota, hołdujący idei wolności wszczepiał w serca swych dzieci i bliskich - miłość Ojczyzny, prawość charakteru, humanitaryzm. W wolnych chwilach opowiadał im o bohaterach narodowych, czytał poezje wieszczów - najczęściej Adama Mickiewicza. Żona Teodora, mego pradziadka, córka żołnierza kościuszkowskiego dzielnie mu w tym pomagała. Dzieci podzieliły się jakby na dwie grupy: Ludwik, Bolesław, Franciszek i Teodora byli pełni bojowości najpierw w swych zabawach dziecinnych a potem w walkach wolnościowych - Joanna zaś, Amelii i częściowo Aleksander bardziej byli związani z życiem towarzyskim i zabawami o czym pisała w swych pamiętnikach Joanna. Pełno było tam opisów przygotowań herbatek, oczekiwania na "kawalerów" i strojenia się. Najmłodszy Stanisław już od Powstania Styczniowego 1863r. dołączył do zespołu Ludwika.

Zajęty pracą pisarską bardzo źle słyszający mój pradziad Teodor oddał prawie całkowicie rządy w swym domostwie żonie Krystynie Katarzynie z domu Sadowskiej.

Krystyna Ostyk-Narbutt z d. Sadowskiej z d. Sadows

Urodzona w 1803r. piękna, czarnooka Krystyna Ostyk Narbutt, córka z żołnierza kościuszkowskiego, wychowana w duchu patriotyzmu, walki o wolność narodową i praw człowieka wychowywała dzieci w tym kierunku wszczepiając im umiłowanie pracy oraz szacunek dla wiejskiego ludu. Bogobojna, pogodna i pracowita rozwinęła gospodarstwo, a dom był ostoją dla ruchu patriotycznego. W czasie powstania 1863r. w powiecie Lidzkim pomagała powstańcom zarówno w zaopatrzeniu jak też przygotowywaniu opatrunków, udzielaniu pomocy sanitarnej i schronienia, oraz przechowywaniu broni. Pomagała jak mogła swoim dzieciom powstańcom Ludwikowi, Bolesławowi i Teodorze w ich walce o wolność narodu polskiego, białoruskiego i litewskiego i praw chłopów. Po klęsce pod Dubiczami moja prababcia została w dworze w Szawrach z córką Teodorą i z moim dziadkiem Stanisławem który miał wówczas 10 lat. W drodze denuncjacji władze rosyjskie wszczęły w dworze w Szawrach śledztwo w poszukiwaniu broni i amunicji. Podczas rewizji znaleźli oni ukryty proch ołów, a w pobliżu leśniczówki Baniuszki zakopane dwie armaty okręcone w rogoże i beczkę prochu wagi około 50 kilogramów. Bronią tę przywiozła z Wilna dla partii Teodora Monczuńska/córka Teodora Narbutta/ z przyjaciółką

Antoninę Tabeńską. W związku z tym zostali oddani pod sąd wojenny Teodor i Krystyna Narbutowie" za oddanie szkodliwego kierunku w wychowaniu rodzica Teodora Monczuńska " za czynny udział w partii, dostarczanie broni i amunicji, oraz zwercbowanie do partii 2 oficerów rosyjskich"/Nicolai i Klimontowicz/. Oboje Narbutowie zostali skazani na zesłanie na Sybir "a majątek ich miał przejść na własność rządu, dom zaś dla przykładu i strachu dla innych zniszczony miał być i zrównany pługiem". W niedługim czasie po rewizjach i śledztwie prowadzonym w Szawrach przez płk. Bułchazowa moja siwowłosa prababcia została aresztowana i jak pisał księgi "prosto z Łódzka, bez potrzebnej odzieży, uwięziona, prowadzona nocami na sąd krzywoprzysiężny, zagrożona napaściami, nie zdradziła się na chwilę, wreszcie omdlała oddano do więziennego szpitala a następnie wywieziono na Sybir." W ciągu 5 lat przebywała w Czembrze gubernii penzeńskiej na wygnaniu poczym wróciła do kraju do Szawr gdzie zmarła 16 lipca 1899r. jako prawie stuletnia staruszka. Została pochowana w rodzinnej ziemi w Szawrach.

Najchlubniej zapisał się w dziejach rodziny przechodząc do historii syn Teodora Narbutta- Ludwik- urodzony 4 września wg. ksiąg metrykalnych w 1832r. zaś rodzinnych w 1831r.. Wczesne swe dzieciństwo spędził w rodzinnym domu cicho, spokojnie i szczęśliwie słuchając opowiadań matki o jej ojcu i powstaniu kościuszkowskim oraz wypadkach powstania listopadowego na Litwie. Gdy doszedł do wieku szkolnego przez rok uczęszczał do powiatowej szkoły w Lidzie prowadzonej przez zakon księży Bijaarów w języku polskim. Następnie pobierał nauki w wileńskim gimnazjum gubernialnym t. zw. " Instytucie Szlacheckim"/ 1846 - 1850r." .W tym okresie przyjeżdżał do Szawr w święta i wakacje ciesząc się szczęściem rodzinnym W gimnazjum był pilnym i cenionym uczniem. W 1850r. Ludwik z zaufanymi kolegami miał stworzyć " Stowarzyszenie Patriotyczne" a hasłem przyszłych spiskowców było "Orzeł i Krzyż". Niestety sprawa się wydała i Ludwik został osadzony w więzieniu, a następnie skazany na chłostę 25 różg. Wyrok ten został wykonany w dn. 29 marca 1851r. na oczach uczniów i specjalnie sprowadzonej do Wilna rodziny. 30 marca tegoż roku potajemnie został wywieziony do Kaługi. Tam karnie został wcielony do armii rosyjskiej 5 sierpnia 1854r. został wysłany na front kaukaski i brał udział w walkach z Turkami. W czasie wojny wschodniej/1853 - 1856r./ a następnie do 1859 z Góralami został mianowany za waleczność we wrześniu 1857r. podoficerem w 1858r. chorążym. Odznaczono go Orderem Sw. Anny oraz brązowym medalem pamiątkowym na wstędze Sw. Jerzego. Cały okres tej służby starał się Ludwik Narbutt poznać jak najdokładniej tajemnice wojny partyzanckiej myśląc o Ojczyźnie. W 1858r. uzyskał w drodze ~~xyxixixix~~ amnestii ulaskawienie cesarskie, a 7 sierpnia 1859r. już jako podporucznik zwolnienie ze służby w

wojskowej z powodu "domowych okoliczności". W początkach kwietnia 1860r. powrócił do Szawr gdzie odpoczywając w gronie rodzinnym zajmował się gospodarowaniem. Po pewnym czasie wyruszył do Warszawy i Krakowa aby poznać lepiej ówczesne życie narodu i poznać kraj i jego dziejowe pamiątki. Po powrocie do Szawr poznał wdowę Amelię Siedlikowską z Kuncewiczów z majątku Sierbieniaszki. W 1861 r. odbył się ich ślub. Z tego małżeństwa urodziła się córka Maria, która wkrótce zmarła. Przebywając w Szawrach lub w Sierbieniszkach oczekiwał na bieg wypadków politycznych. W 1862r. otrzymał od brata Bolesława przywiezioną z Wilna odezwę Centralnego Komitetu Narodowego. Pojechał do Wilna, zgłosił się do dyspozycji komitetu rewolucyjnego po czym powrócił do domu i tam oczekiwał hasła do zbrojnego wstąpienia o wolność i niepodległość kraju. 3 lutego 1863r. Ludwik Narbutta został mianowany przez Komitet Rewolucyjny w Wilnie Naczelnikiem Wojskowym w Powiecie Lidzkim. Odchodząc z domu do walki powstańczej wraz z bratem Bolesławem i szciorami domownikami złożył rodzicom przysięgę "Przysięgam Wam, rodzicom, że zwyciężony nie wrócę do domu." Od tego czasu coraz więcej szlachty, młodzieży szkolnej, byłych wojskowych rosyjskich i włościan powiatu głównie lidzkiego i oszmiańskiego/ prawie połowa/ zaciągało się do szeregów oddziału Narbutta. Ludwik mając doświadczenie walk partyzanckich był wodzem oddanym bez reszty sprawie, umiejącym myśleć i zaskakiwać w boju wroga, a w walce zwyciężać moskali. To też oddziały dowodzone przez płk. Ałchazowa -naczelnika wojennego powiatu Lidzkiego- ciągle musiały być wzmacniane i zasilane nowymi żołnierzami. Tropiły one oddział Narbutta z wielką zaciekleścią. Oddziały Narbutta w akcji na Wilno stoczyły między innymi zwycięskie walki pod Rudnikami i Kowalikami. 30 kwietnia 1863r. Rząd Narodowy w Warszawie mianował Ludwika Narbutta pułkownikiem armii powstańczej polskiej z załączeniem do sił województwa wileńskiego. Wnocy z 2 na 3 maja 1863r. stacjonując z częścią swojego oddziału - 120 osób - między Dubiczami a Romanowem otrzymał manifest Wydziału Zarządzającego Prowincjami Litwy z dnia 30 marca powołujący narody Litwy i Białorusi do ogólnego powstania narodowego, którego wybuch ustalono na dzień 3 maja. Ponadto otrzymał Narbutta patent Wydziału Zarządzającego prowincjami Litwy o następującej treści " Rząd Narodowy mianuje obywatela Ludwika Narbutta Naczelnym Wodzem Zbrojnych sił ~~Wielkiego~~ Wielkiego Księstwa Litewskiego wszędzie, gdzie takowe w prostej z Nim komunikacji pozostawać będą." Wskutek zdrady oddział Timofiejewa zaskoczył stacjonujący oddział Narbutta, doszło do walki na śmierć i życie. W walce tej zginęli towarzysze broni, zinał też trzykrotnie ranny Ludwik Narbutta ze słowami na ustach "zostawcie mnie, już umieram, ratujcie się sami.." a potem "dulce est pro patria mori"/słodko jest umierać za Ojczyznę/. 5 maja włościanie dubiccy zabrali ciała poległych wśród nich i wodza i pochowali przy kościele w Dubiczach w dniu 6 maja 1863r. Jak w księgach piszą "Pogrzeb był poprzedzony mszą świętą, a uczestniczyło w nim około 3000 osób. Dwanaście trumien pochowano

rzędem i zasypano kwiatami. Imię Ludwika Narbutta było tak na Litwie popularne i sławne że pamięć o nim przetrwała w legendach i pieśniach ludowych, wierszach np. Lenartowicza, oraz wielu publikacjach.

Żona Ludwika mieszkając po śmierci Narbutta ze swoimi dwoma synami z pierwszego małżeństwa Pietruczkiem i Włodziczkiem w Wilnie - opiekowała się w swoim domostwie swoim teściem Teodorem Narbuttem aż do jego śmierci. Nie są mi wiadome z przekazów rodzinnych dalsze jej losy.

Brat Ludwika Narbutta - Bolesław będący jego adiutantem w Powstaniu Styczniowym urodził się w Szawrach w 1845r. Początkowo uczęszczał do powiatowej szkoły w Lidzie, a następnie do gimnazjum gubernialnego t.zw. "Instytutu Szlacheckiego" w Wilnie. Brał czynny udział w Powstaniu Styczniowym jako adiutant Ludwika Narbutta. Przed bitwą pod Dubieczami wysłany został do Wyskoucha po pomoc i dlatego nie brał udziału w tej bitwie. Po pogromie partii zbierał jej resztki i przyłączył się do partii Ostrog - Poradowskiego. Schwytyany przez Rosjan w Druskiennikach został uwięziony w Grodnie. Skazany został na karę śmierci za "udział w buncie z bronią w ręku" lecz wskutek niepełnoletności/18 lat/ został ułaskawiony i zesłany na Syberię, do Krasnojarska. Po kilku latach na mocy amnestii wrócił do Szawr z bardzo nadwątlonym zdrowiem. Zmarł w Szawrach w 1899r. i tam został pochowany. Jakoby był żonaty z Gabriellą córką Walerego Narbutta z Wołczyń pow. Grodno i miał syna Teodora z którym po powrocie z Syberii gospodarował w Szawrach. Mimo poszukiwań nie udało nam się nawiązać kontaktu z tą rodziną, a tym samym nie znane są nam ich losy.

Drugi brat Ludwika Narbutta - Franciszek - urodzony w 1842r. w Szawrach po ukończeniu w Wilnie Instytutu Szlacheckiego studiował na wydziale prawnym Uniwersytetu w Petersburgu. Za udział w spisku rewolucyjnym groziło mu aresztowanie, uciekł więc do siostry Teodory Monczuńskiej w 1861r. do Wilna. Ona to ułatwiła mu papiery pozwalające uciec za granicę. Jako uchodźca ukończył polską szkołę w Cuneo w Italii, założonej przez emigrantów pod kierownictwem Mirosławskiego Ludwika. Franciszek należał do grupy zbuntowanej przeciw Mirosławskiemu i z nią wyszedł do Mołdawii, gdzie oczekiwał na wybuch powstania. Wlutym wstąpił do partii Mariana Langiewicza będąc w stopniu oficera awansując do stopnia kapitana. Po rozbiciu tej partii emigrował do Austrii. W Wiedniu spotkał się z swoją siostrą Teodora, która ułatwiła mu studia inżynierskie w Belgii. Po ich ukończeniu pracował przez pewien czas w Belgii, jako inżynier. W początkach 1880r. dzięki protekcji Adama Sapięhy otrzymał posadę w Zarządzie Kolei Mołdawskich. Następnie pracował jako starszy inżynier kolejowy na Węgrzech. Tam ożenił się z węgierką Izą Seylgr przyjmując obywatelstwo węgierskie. Zmarł w Tornocz

7 października 1892r. nie pozostawiając po sobie dzieci. Został pochowany na tamtejszym cmentarzu, a siostra jego wystawiła mu płytę z polskim epitafium.

Teodora Monczuńska z d. Ostlik Narbutta

Z rodu lenskiego tej rodziny najbardziej wskławiła się córka Teodora Ostyka Narbutta - Teodora. Urodziła się ona w 1839r. w Szawrach. Dzieciństwo spędziła w rodzinnym domu, pobierała nauki jak na owe czasy wpadało czynić to po pannie z tak swanego dośrodku domu. Wyszła za mał. za urzędnika państwowego Alberta Monczuńskiego i zamieszkała w Wilnie. W roku najprawdopodobniej 1862 zmarł jej mał. i wróciła jako bezdzietna wdowa do rodzinnych Szawr. Pełna oddania Ojczyźnie sprawie partii brała czynny udział w powstaniu Styczniowym jako łączniczka-kurier wodza Ludwika Narbutta. Ona to dostarczała do obozu tajne papiery i informacje, żywność, ubranie a nieraz i amunicję. Miała we wsiach okolicznych ludzi sobie oddanych szpiegów i tajemnych posłańców, którym posługiwała się tam gdzie sama dotrzeć nie mogła. Wykonywała ściśle bez względu na niebezpieczeństwo rozkazy i polecenia skłane przez Ludwika Narbutta z obozu. Z męską odwagą, w różnych przebraniach narażała się Teodora Monczuńska na wielkie niebezpieczeństwa wychodząc z nich zawsze bez szwanku. Po tragicznej śmierci Ludwika Narbutta natychmiast dotarła do miejsca bitwy pod Lubiczami gdzie zginął jej brat Ludwik. Szczęśliwie udało jej się uzyskać zgodę na pogrzeb kościelny wodza i jego towarzyszy broni. Uprowadzona przez lesniczego, że czeka ją aresztowanie, uciekła w przebraniu męskim i ukryła się w Grodnie a następnie przekradła się za granicę przez Drezno do Paryża gdzie była nauczycielką dzieci u hrabiny Przeździeckiej. Nie zaprzestała swej pracy polityczno-społecznej utrzymując stały kontakt z krajem, oraz emigracją polską - między innymi z Lenartowiczem. Interesowała się żywo losami Szawr i grobów rodzinnych, pomagała na uchodźstwie bratu Franciszkowi i studiującemu medycynę najmłodszemu bratu Stanisławowi. Na przełomie 1900r. z hrabiną Przeździecką przyjeżdżała do Warszawy i Krakowa w którym zamieszkała w początkach 20 KK wieku i nadal pełniła swą działalność patriotyczną i społeczną. Była ceniona przez społeczeństwo w kraju i za granicą, a hrabina Przeździecka zapisała jej rentę dożywotnią w swym testamencie. Była żywa i ruchliwa. W 1915-16 roku spotkała się ze swym bratem Stanisławem i jego rodziną w Wolnej Czucie na Ukrainie u rodziny Baranowów. Ze względu na wiek i schorzenia zamieszkała w Krakowie na Blichu u sióstr Felicjanek. Była tam rezydentką mimo to nadal utrzymywała żywy kontakt z bratem Stanisławem jego córką Marią/żoną Bauer/, swoją matką, stryjeczna rodziną z przyjaciółmi - między innymi z Żurawskimi o czym świadczy korespondencja znajdująca się w moim posiadaniu. W latach dwudziestych robi starania o postawienie pomnika ku czci swego brata Ludwika - pod Lubiczami gdzie zginął w Powstaniu Styczniowym/ z korespondencją z bratem Stanisławem/. Nadal w miarę swych sił poruszała działalność patriotyczną i charytatywną. Od Rządu Polskiego otrzymała rentę weterańską, oraz

MUZEUM NARODOWE
W WARSZAWIE

DYREKTOR

Warszawa dnia 2 lipca 1969 r.
Al. Jerozolimskie 3
tel. 21-81-95

II-9-88/69

Szanowna Pani,

Proszę przyjąć wyrazy głębokiej wdzięczności za ofiarowany do zbiorów Muzeum portret Teodory Monczuńskiej, uczestniczki powstania styczniowego, namalowany przez J.J.Zielińską w 1909 roku.

Dar Pani został wpisany do inwentarza Muzeum Narodowego pod nr 233198 oraz do Pamiątkowej Księgi Darów z której kwit przesyłamy w załączeniu

Prof. dr Stanisław Lorentz

Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie

W. Pani

Maria Bauerowa

W a r s z a w a

ul. Marszałkowska 4 m 2

5815

Kwit Nr

MUZEUM NARODOWE W WARSZAWIE

otrzymać od W.P. Marii Bauerowej

Warszawa, ul. Marszałkowska 4 m. 2

jako dar. portret Teodory Moncuńskiej, malowany
w roku 1909 przez J.J. Zielińską

ol. pł. 51,5 x 71,5 cm

Dn. 2 lipca 1969 r. Dyrektor Muzeum:

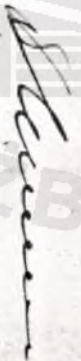
POLSKI CZERWONY KRZYŻ
BIURO INFORMACYJNE
Warszawa

Warszawa, dn. 4 SRP. 1943

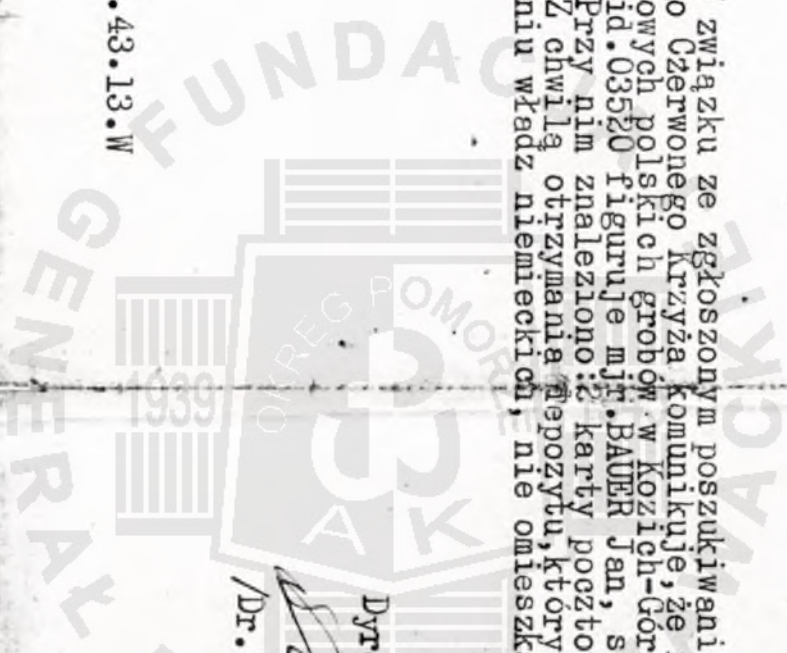
Pani Maria Bauer
Warszawa

Warszackowska 4/2

W związku ze zgłoszonym poszukiwaniem Biuro Informacyjne Polskiego Czerwonego Krzyża komunikuje, że na liście ekshumowanych ze zbiorowych polskich grobów w Kozich-Górach /kątą k. Smoleńska/ pod Nr. ewid. 03520 figuruje mjr. BAUER Jan, syn Jakóba- bliźnych danych brak. Przy nim znaleziono: 2 karty pocztowe, list i telegram.
Z chwilą otrzymania depozytu, który znajduje się narazie w posiadaniu władz niemieckich, nie omieszkałyśmy zawiadomić Pani.

Dyrektor PCK.

/Dr. Wł. Gorczycki/

VI/HO.43.13.W

Wpłynęło dnia 4 XII
Ldż. 4327 WSK 2001

IV Korespondencja

W.P. General, Professor
Elzbieta Gawacka

ul. Gagarina 136 m. 20
87-100 Tomun

Łdz. 1225 / WSK / 08

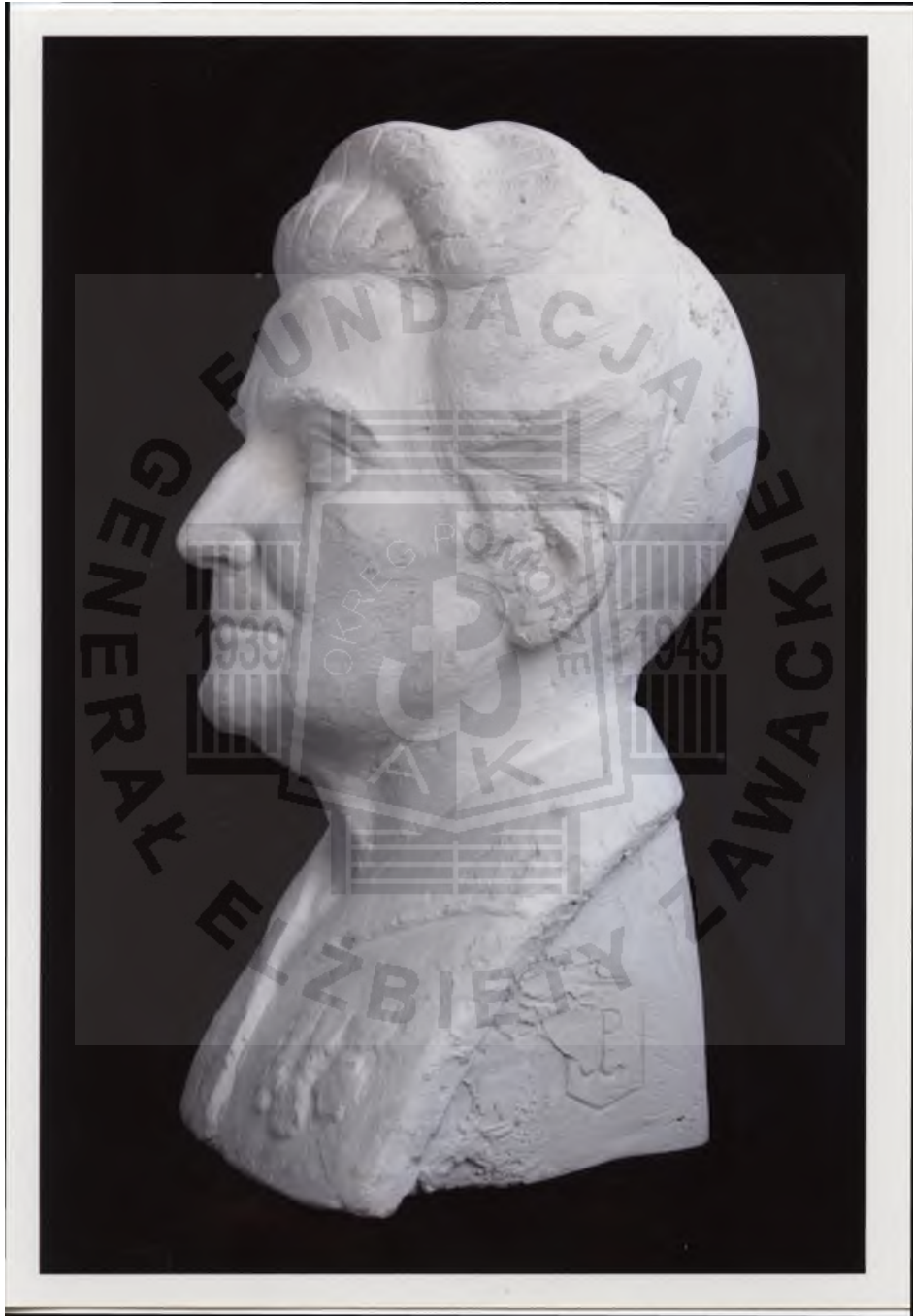
Nadzi:
Marek Bauer-Gellert
Dzielnica 6 m 148
00-172 Warszawa

PRIORYTET
PRIORITAIRE

Popiersie gipsowe s $\acute{c}$ reda Heleny Staclurskiej
asylentki profesora Durlikowskiego.
(było ekspozycyjne na wystawie w
Paryżu w latach 1957 - 60?)

Popiersie Marii Bauerowej z el. Ostyle -
Narbutt (1802-1888) ps. "Mama", "Renata",
por. A.K., niewymieszka koleżka pracy
dzienniej komendantki S.Z.P. / Z.W.Z. / A.K.,
oraz respektów obsługujących ten i inne
koleżki - ich pracy w tym lokal szefa
oddziału w Sztabie W.G.A.K., tajemnicza do
radani specjalnych komendantek S.Z.P. /
Z.W.Z. / A.K., po wojnie represjonowana.

Popiersie gipsowe olcika Heleny Stachurskiej
autorki prof. Jurkowskiej (było dostępne
na wystawie w Paryżu w latach 1957-1970?)
Popiersie Marii Brucewicz w. d. Ostyk - Norbutt
(1902-1988) ps. "Mama", "Renata", por. A.K., kierownika
zakładu pracy obywateli komunistów S.Z.P./Y.W.Y./
A.K., oraz respektów obywateli ten i inne -
zakład ide pracy, w tym zakł. szefa Odob. V
zakł. K.G.A.K., Zakład do wyrobów specjalnych
komunistów S.Z.P./Y.W.Y./A.K., po wojnie represjo-
-nacja

T: 2530 | WSK

AK
KG
v odd.

++
BAUER Maria
zd. Ostyk - Neubutt

vi Fotografie - 1 lona.

por Bauer Maria

KH; xi KI

(sydz. stwib new.)

odd v
kg r k

Maria Bauer z ul. 63a
Ordyle - Nowbutt
(najstarsza córka)
(di. Schmittowa)
PS. Wł. AK. DW. "Renata"
"Kamila" "Renata"
nr. 9.12.1902 r. + 5.01.1988 r.

BRATEK NAWO